

श्री राम रस वाङ्मय

K.N.

श्री राम रस वाङ्मय

१४३५५

श्री राम रस वाङ्मय श्री राम रस वाङ्मय श्री राम रस वाङ्मय

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક A8344 વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ રામ રત્ન વાણી

વિષય ડ - : ૬૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૌંપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૨૨૫૫

શ્રી મંગળચરણ.

૧ રાગ—નંદકે લાલા હો મનમન.

વદન હરન ગવરી કે નંદન; સમરં સદા સુખદાષ્ટ-ટેક
જો સુમરનસે મુખ કટત હે નિરમલ હો મતિ મોરી-વિં
અષ્ટમાસીધી નવનીધ કે દાસાં ઠંઠં કોમલ કરો મોરી-વિં
અવગુન બહોત નહી ગુણુ એકે માફ કરો ચુક મોરી-વિં
નિરમલદાસ સંતનકે સેવક, ગુર ચરણુ લપટાષ્ટ-વિં

પદ. ૨

જયશ્રીકૃષ્ણ કહેવાની મારી ટેવ છે,
ટેવ છે ટેવ છે ટેવ છે-જયશ્રીકૃષ્ણ.
સીવ સનકાદીક ઓર અહમાદીક,
નારદ મારા દેવ છે-જયશ્રીકૃષ્ણ.
સર્વે સજાને મારા દંડ પ્રણામ છે,
સંત આદ્ય મારા દેવ છે-જયશ્રીકૃષ્ણ.

શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ
શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ
શ્રી રામ શ્રી રામ શ્રી રામ
શ્રી રામ શ્રી રામ
શ્રી રામ

શ્રી રામ રસ વાણીના પ્રથમના ફરમા બે પૃષ્ઠ ૧-૩૨ સુધી
શ્રી જૈન વિદ્યાવિજયમાં શા. વાડીલાલ નાથાજીએ છાપ્યા.
બાકીના ફરમા પાંચ પૃષ્ઠ ૩૩-૧૧૨ સુધીના
ધી પ્રગટીતાર્થ મુદ્રણાલયમાં પા. સોમાલાલ દલપતરામે છાપ્યા
શાહપુર નવીપોળ—અમદાવાદ.

॥ ॐ ॥

॥ श्रीगुरु चरणकमलेभ्यो नमः ॥

मंगलाचरण.

नारायणं नमस्कृत्यं, नरं यैव नरोत्तमम्;
देवीं सरस्वतीं व्यासं, ततो जय मुनीरयेत्,
नमो वादभीक पराशर, व्यास शुक्र अरण्यकमद्वैतये। नमः
अस्य न विमिरांधस्य, ज्ञाननांजन सदाकथा,
अक्षु उन्मीलितं येन, तस्मै श्री गुरवे नमः
गुरुप्रदः गुरुर्विष्णु, गुरुर्देव। मङ्गेश्वरः
गुरु साक्षात् पर प्रद, तस्मै श्री गुरवे नमः
अमंड मंडविकार, व्यासं येन अरायरम्
तत् पदं दर्शितं येन, तस्मै श्री गुरवे नमः
मुकं करोति वाचाढं, पंगुं लघयते गिरिम्
यत् कृपा तमडं वंदे, परमानंद भाधवम्
लकित लकत लगवंत, गुरु यगुर्नाम वपु ओक
तिनके पद वंदन किये, नाशन गिरि अनेक
एवम मुक्त प्रदपर, अरित मुनरि तल ध्यान
जे हरि कथा न करहि, रती तिनके हृदय पाषाण
राम नाम भण्डि हीष धरु लुड दे हरि द्वार
तुलसी भीतर आहिरो, जे आडे उल्लार,
राम नामको कहेपतर, कलि कल्याण नीवास;

બે મુમિરત ભયે ભાંગતે, તુલસી તુલસીદાસ;
 મહં શ્રુતં ભાગવતં પુરાણં નારાધિનો વૈ પુરૂષ પુરાણમ્
 હૃતં મુખે નૈવ ધરા મરાણાં તેષાં વૃથા જન્મ ગતાં નારાણામ્
 નિત્યં શ્લોકાર્થ પાઠંવા, શ્રી નર ભાગવતં પઠેત્
 શ્રુણોતિ શ્રદ્ધયા યુક્તો, ગો સહસ્ર ફલં લભેત્
 બ્રહ્માનંદ પરમ સુખદં, કેવલં જ્ઞાન મુર્તિ
 દ્વંદ્વાતીતં ગગન સહશમ્ તત્ત્વમસ્યાદિ લક્ષ્યમ્
 એક નિત્યં ચિમલ વચનં સર્વદે સાક્ષી ભૂતમ્
 ભાવાતીતં ત્રિગુણ રહિતં, સદ્ગુરુ તં નમામિ
 તત્રેવ ગંગા યમુના ત્રવેણી, ગોદાવરી ત્રીધુ સરસ્વતી ચ;
 સ્વાશ્ણિ તિર્થાનિવસન્તિ તત્ર યત્રા ચ્યુતોદારકથા પ્રસંગ;

પરમેશ્વરને કરવાની સ્તુતી.

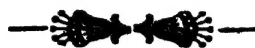
વાણી અને મન વીચાર કરે ન પામે,
 જ્યાં નૈતિ નૈતિ કરતાં શ્રુતીઓ વિરામે;
 જેને વહે વિવિધ શાસ્ત્ર પવિત્ર ધામ,
 તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ,
 કાળ સ્વભાવમય સૌથી સ્વતંત્ર,
 જેને દરમે ભજ્યતરૂપ મિત્રીત્ર ચંત્ર,
 જે શુધ શુધ સુખ કારણ પુર્ણ કામ,

તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.
 જે બુદ્ધિ આદિ શુભ સાધન આપનાર,
 જેની કળા કૌશલ્યતા પ્રગતી અપાર;
 જેને ન દંષ ગુણ રૂપ નામ,
 તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.
 જેના ભયે પૃથ્વી ધારણ ધર્મ પાળે,
 જેના ભયે નહા હુતાસન સદા બાળે;
 જેના ભયે પવન વાય ન થાય ધામ,
 તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ,
 સ્ત્રીમા તજે ન સમુદ્ર સમર્થ તોય,
 જેનો કદાપિ વીનાસ કરે ન કૌય;
 આકાશથી ન અવકાશ તબાય આમ,
 તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.
 જે જીવ શીત અને જગત સ્વરૂપ,
 જે અચરાચર તણે અતી ઉચ ભુપ,
 જે સૈનું અતી અલૌકિક એક ઠામ,
 તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.
 પાસે છતા અદશ્ય વશ્ય રહે છે,
 છોટે છતાં હૃદયમાં રમ્યા કરે છે;
 જેને જરાય અડે ન જડ હાડ ચામ,
 તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.

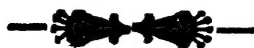

સત્તા વડે પુર્ણ પોષણ કરે છે,
સત્તાદીથી વિવિધ અવતાર લે છે;
જેના વિષે પ્રદ્યમાં સૌને વિરામ,
તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.

જેને વિરંચી હરીને હર નામ આપી,
ભાવે કરે ભજન પુણ્ય વડે પ્રતાપી;
જીલે જપાય હર કેશવ કૃષ્ણરામ,
તે પ્રાણ બંધુ પરમેશ્વરને પ્રણામ.

સદશુર સંગે રહીએ રંગે, આનંદ વાધે અંગે;
પુરણ પ્રેમ તરંગે, પ્રભુને નીહાળીએરે.
નયણે નીરખું હૈડે હરખું, નહિ શામળીઆના સરખું;
અલખેલા વાલા શું અંતર ટાળીએરે
આનંદકારી અખંડ વીહારી; ગોપીવર ગીરધારી;
હું બલીહારી વારી તારા નામનેરે.
જ્યાં જોઈ ત્યાં તેઓ તેતો અકળ સ્વરૂપી એતો;
સ્નેહ ધરીને સેવો સુંદીર શ્યામનેરે.
રમતા રામ નીરંતર ન્યાળો, હું મારાને નિશ્ચે તાળો;
પ્રીતમ પ્રેમે પાળો નાતો નેહનોરે.

આટલો સંદેશો મારા ગુરુજીને કહેજો.

સેવકના રૂઢીઆમાં રહેજો, સંદેશો મારા ગુરુજીને કહેજો.

કાયાનું દેવળ હમોને લાગે છે કાચું,

તેની બારવણી હમને દેજો—

સંદેશો૦

કાયા જઈ પડશે એતો કયાં જઈ સમાશે,

તે ઘર બતલાવી હમોને દેજો—

સંદેશો૦

સાધન સમરણ હમે કેનાજ કરીએ,

તેવું બતલાવી હમને દેજો.

સંદેશો૦

બેઠ કરજોડી સંત અંબારામ બોલ્યા,

તે દહાડે દરસન હમને દેજો—

સંદેશો૦

આટલો સંદેશો મારા ગુરુજીને આપ્યો,

સેવકને સાનમાં સમજાવ્યો—

સંદેશો૦

પવન પાણી પૃથ્વી તેજ આકાશ,

જાન ઉગરે તો ઓળખી લેજો—

સંદેશો૦

સાધન સમરણ તમે ગુરુજીના કરજો,

ગુરૂ મૂર્તિ ધ્યાનમાં ધરજો—

સંદેશો૦

પોતે હતાં એતો પોતે સમાયો,

ભાઈ શરમ ઓળખાયાં—

સંદેશો૦

બેઠ કર જોડી સંત અંબારામ બોલ્યા,

તે દહાડે દરશન અમને લીધાં—

સંદેશો૦

હરિજન હીંમત હોય તો, શરણું સતગુરનું લઇએ; તન મન ધન અર્પણ કરી, ગુરના વચનમાં રહીએ-હરિ, શીવ સમરપીને શીશ થયા, પાછી પાની નવ દર્મએ; મન કર્મ વચનને વશ કરી, ગુણલા ગોવિંદના ગાઇએ. હ. હિંમત રાખી સગાળશાએ, જેની ચંગાવતી રાણીરે; સાધુ જમાડવાને સુત હણ્યો, આંખે નવ આવ્યાંરે પાણીરે. હ. પાંચ પાંડવ છટાં કુન્તામા, લાખા ગૃહમાં લેવાયાં; પ્રાણુ જતા સુધી દૃઢ રહ્યા, તો ગરૂડ ધ્વજ ધારારે-હ. ગુરે ગોવિંદ સમ બાણીએ, બીન્નભાવ નવ કરીએ, ગુરની કૃપાથી ગોવિંદ મલે. જેથી ભવજલ છીંજે-હ. સંત ચરણ રજ સેવતાં, સૌ, સાધન ફલ લઇએ; મુળદાસ કે છે જીવનદાસને, તો તો અમરાપુર જઇએ-હ.

હારે હરિ વસે હરિના જનમાં,	
હારે તમે શું કરશો જઇ વનમાંરે—	હરિ०
લેખ ધરીને તમે શીઠ ભટકો છો,	
પ્રભુ નથી કાઢ અરણ્યમાંરે—	હરિ०
કાશી બવો તમે ગંગાજી નાવો,	
પ્રભુ નથી પાણી પવનમાંરે—	હરિ०
ભોગ કરોને તમે જગન કરાવો,	
પ્રભુ નથી હોમ હવનમાંરે—	હરિ०

બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધર નાગર,
હરિ વસે છે હરિના જનમાં રે—

હરિ

વહાલો પ્રેમને વશ થયો રાજીરે, અમાં શું કરે પાંડતને કાજીરે
મથુરાના વાસી તો ઘેર આવેને, શામળાનો સંદેશો લાવે ને.

વહાલો

કરમાબાઇનો બાધો ખીચડો, અને વિદુરની બાધી બાજી.
બુઠા બેર સવરીના બાધા, વહાલે છપ્પનલોગ મેદ્યા ત્યાગીરે

વહાલો

વિદુરને ઘેર શ્રીકૃષ્ણ પધાર્યાને, કેળાં લાવ્યાં બે માગી
ગભાં કાઢીને છાલ ખવરાવી, વહાલે તાયે ના બેયું બાગીરે. વહાલે
શુભ્રકા હતી તે પોપટ પઢાવતી, અને તેમાંથી લેહ લાગી;
ભગવાન એને રહેજે મળ્યા, એની સંસારની બ્રમણા ભાગીરે. વ
ભગતની લોક નિંદા કરે, ને જગત થયું છે પાજી,
બલે મળ્યા મહેતા નરસિંહને. સ્વામી, માથે ગીરધર રહ્યો છે
ગાજીરે. વાલો

તારો નેડો લાગ્યો મને રાજ રણછોડરે,
રાજ રણછોડરે, રંજીલા રણછોડરે.

તારો

અધમ આધારણુ નામ તમારું મહાત્તમ તેનું મોટુંરે,
હરતાં કરતાં તમને સમરું, બાકી સરવે ખોટુંરે. તારો

કાશી દેખી દેખી દ્વારકાં, તીરથ દેખ્યાં આજારે;
 સતસંમતમાં બેઠો ત્યારે, મનડે મુકી માઝારે; તારો.
 ભવસાગરમાં ડુબ પડ્યો છું, સગાંસંબંધી હુટેરે;
 દાસ છોટમપર દયા કરે તો, ભવનાં બંધન છુટેરે. તારો

હારે હરિ તમે મારાં ને હું તમારો,	
બાણી પોતાનો મને તારોરે.	હરિ.
બાતુ તમારું માટે શરણે રાખો,	
અવગુણ ના જોશો મારારે.	હરિ.
મને વહાણું હરિ નામ તમારું,	
સંસાર લાગે બધો ખારોરે.	હરિ.
કામ ક્રોધ મારી કેડે પડ્યા છે,	
કુડ કપટ મારા કાઢોરે	હરિ.
મહેર કરીને મહારાજ પધારો;	
અંત સમે એક દહાડોરે.	હરિ.
દાસ નારણસીંગ ગુરૂ પ્રતાપે,	
આવ્યા કારજ માદરા સારોરે.	હરિ.

ધન્ય આજની ઘડીરે રણિઆમણી,
 મારો વહાલો આવ્યાની વધામણીજીરે વધામણીજીરે. ધન્ય.
 હારે પુર્યા પુર્યા સોહાગણે સાથીઆ,
 જેમાં મલપતા આવે હરિ હાથીઆજીરે, હરિ હાથીઆજીરે.
 ધન્ય.

હારે હું તો કદલીના સ્થંભ રોપાવતી,
 મારા વાલાજીના મંડપ રચાવતીજીરે રચાવતીજીરે. ધન્ય.
 હું તો મોતીડાના ચોક પુરાવતી
 મારા વાલાજીની સેજ બીછાવતીજીરે બીછાવતીજીરે. ધન્ય.
 હારે હું તો કુલડાના કોટ ચણાવતીજીરે;
 મારા વાલાજીની આરતી ઉતારતીજીરે ઉતારતીજીરે. ધન્ય.
 હારે હું તો જીવું શ્રીવલ્લભકુળને વારણેરે,
 મહેતા નરસિંહનો સ્વામિ ઉભો ખારણેજીરે ઉભો ખારણેજીરે
 ધન્ય,

મારો વાલો તે ગ્રજમાં આવે નહીરે,
 ઓધવ કેનેરે વાલમ કડોને અમારો કયો વાંક, મારો.
 ઓધવ આઠરે દહાડાની અવધો કરીને,
 એને વીતીરે એને વીતી ગયા ખટ માસ. મારો
 ઓધવ વિપ્ર તે સરવે ખોટા પડ્યારે,
 ખોટા પડીઆરે ખોટા પડીયા જોષીડા ફેરા જોષ. મારો.
 ઓધવ હેતરે હતું તે હરી લેઈ ગયાં
 અમને દઇનેરે અમને દઇને ગયેલ ઘણો દોષ મારો,
 ઓધવ વાંકરે વિના નવ અંતાપીએરે,

અમો રાંકરે અમો રાંક ઉપરે કીયો રાખ— મારો,
 ઝોધવ ઉંચી ચઢુંને નીચી ઉતરું રે
 હું તો જોગરે હું તો જોઉં વાલમ કેરી વાટ મારો,
 હારે ગુરૂ ગાયરે ગેમલ અરજ એટલીરે
 મુને ખારોરે મુને ખારો લાગે છે વ્રજ દેશ મારો.

મુજે દે દર્શન ગીરધારીરે, તેરી સાવરી સુરતપર વારીરે—મુજે.
 જમુના તટપર ધેન ચરાવે, મધુર મધુર સ્વર બેન બજાવે,
 ખાંચે કામળીઆ કાળીરે. મુજે૦
 મોર મુગટ પીતાંબર સોહિએ, દેખ રૂપ મુનીગણ મન મોહે,
 કુંડલકી છામી ન્યારીરે. મુજે૦
 બંદ્રાવનમાં રાસ રચ્યો છે, ગોપ ગોપીકા સંગ મીલ આવે,
 નેપુરકી ધુન ખ્યારીરે. મુજે૦
 ભકત હેત હરિ રૂપ બનાવ્યો, પ્રહ્લાનંદ મેરે મન ભાવ્યો,
 ચરણકમલ બલીહારીરે. મુજે૦

હરિ ભજીએ તો આવે સુખની લહેર જો,
 આ દુર્લભ મનુષ્યા દેહનો દહાવો લીજીએ;
 ક્યાં થકી આવ્યો ને જીવ તારે ક્યાં જાવું.
 બોલ વિચારી જો ઠરવાનો ઠામ જો.
 આ જુકા જગત સાથે ઝગડો નવ કીજીએ;
 અંતે સાચો બેલી સીતારામ જો; આ દુર્લભ.

આ મનુષ્યા દેહ પામ્યોરે મોઢા મુલનો,
 કોટી જન્મનાં પુણ્ય તણો નહિ પાર જો.
 આ શીશને સારેરે માગી નહિ મલે,
 એક ઘડી તારી લાખેણી વહી જાય જો. આ દુર્લભ,
 આ વ્રજવાસી ગોપીએ દહાવો લુંટીઓ,
 મુકી દીધી કંઈ માત પિતા કુળ લાજ જો,
 સાચું તે સગપણુરે સામળીઆ તણું,
 સરીઆ સરીઆ એ વ્રજ વનિતાના કાજ જો. આ દુર્લભ
 આ તન મન ધન જોખનરે રંગ પતંબનો,
 આ જોત જોતાંમાં તો વણસી જાય જો.
 અંતરમાં ઓળખી દે આત્મારામને,
 કહે પ્રીતમ તારું આવાગમન મટી જાય જો. આ દુર્લભ

— ❀ ❀ ❀ —

લેહ લાગીરે લેહ લાગી રામ સીતા પતિ તારી લેહ લાગી.

પ્રભુ તમને લજ્યાથી મારી લીડ લાગી. રામ૦

ધ્રુવને લાગી પ્રહલાદને લાગી મહેતા નરસિંહની લીડ લાગી

રામ૦

અજ્ઞાનની કોટડીમાં ઉંઘ ઘણી આવે જ્ઞાનીને શખે હું જાગી

રામ૦

રમણ રેતીમાં રાસ રચ્યો છે, ગોપીઓના સંગે હું મહાલી

રામ૦

બાઈ મીશં કહે પ્રભુ ગીરધરના શુભ સતસંગતની લેહ લાગી

રામ૦

કનૈયા તોરી બજ રહી બાંસલીઆ (૨)
 બાંસલીઆરે બાંસલીઆ કનૈયા તોરી બજ રહી બાંસલીઆ
 વહાલાને પાચે નેપુર વાળે, હુમક હુમક પાઉં ધરેરે કનૈયા
 કનૈયા૦

દૂધ ના આવે વહાલો દહીં ના આવે, માખણ મીસરીકો
 બઢોરે ખવૈયા. કનૈયા.

શાલ દુશાલા હરિકું ધ્યાનમેં ના આવે, કાળી કામળીઆં
 કો બઢોરે ઓઢઇયાં. કનૈયા.

જમુના કે નીરે તીરે ધેનુ ચરાવે, ગાયો કે ગોવાળ વાલો
 બઢોરે ચરીયા. કનૈયા.

સુરઠાસ જય પ્રભુ તમારે મીલનકો, બાંસીબટકો બઢોરે બજઇયાં
 કનૈયા.

નંદલાલ મેલોને મનના આંભળા,
 ભક્તિ વાલી લાગી શામળારે વાલા. નંદ.

પેશી પાતાળે પ્રભુ કાળી નામ નાચ્યો.
 તે દહાડાના થયા શામળારે વહાલા. નંદ.

પાંડવોની તમે પ્રતીક્ષા પાળી,
 લાખા ભુવનમાં ઉગારવારે વાલા. નંદ.

વાતી કહાઇ તમે શીતળ કીધી,
 મુધનવાને ઉગારવારે વાલા. નંદ.

ઝેર હતા તે અમૃત કીધા,	
મીરાંની લજ્જા રાખવારે વાલા.	નંદ.
કુન્નરબાઇના વાલે મામેરાં પુર્યા,	
નરસિંહની લજ્જા રાખવારે વાલા.	નંદ.
હિરણ્ય કશ્યપને નખે વધેર્યો,	
પ્રહલાદને ઉગારવારે વાલા.	નંદ.
રાજ રાવણને ષણ્ણમાં રોળ્યો,	
વિભીષણને રાજ્ય આપવારે વાલા.	નંદ.
બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીન્ધરના શુભ,	
ચરણ કમળ ચીત રાખવારે વાલા.	નંદ.

સીતાના સ્વામિ તમારો ભરસો મને ભારી.	
રંક ઉપર વહાલો ચમર ઢાળાવેરે	
ભુપને કીધા બીખારીરે	સીતા.
દેવળ ફેરવી વાલે દરશન દીધારે	
કૃત્યેયો ઉગાર્યો પેલી પારે.	સીતા.
નખ વધારી વાલે હિરણ્યાકશ્યપ માર્યોરે,	
પ્રહલાદને લીધો ઉગારીરે.	સીતા.
પાંડવોની વહાલો સહાયજ કીધીરે.	
લાખા ભુવનમાં મુકી બારીરે.	સીતા.
પેલી પાતાલે પ્રભુ કાલી નાગ નાચ્યોરે,	
શ્યામ થયા છો મોરારીરે.	સીતા.

તાની કઢાઈ તમે શીતળ કીધીર,
 મુધાનવાને લીધો ઉગારીર, સીતા.
 ભલે મળ્યા મહેતા નરસિંહના સ્વામીર,
 નામ ઉપર ભઉં વારીર. સીતા.

શ્રી રણછોડરાયકાં જય.

જો તું પુરાણ પઢેરે અઢાર, જો તું સીખ સુણે વારંવાર;
 જો તું વદ ભણે મુખ ચાર, જો તું ઉપાનષદને ગાવે
 તોએ ભક્તિનાં તોલે ના આવે.

જો તું ભગવા કરે બ્રહ્મચારી, જો તું નોકટ ન લાવે નારી,
 જો તું દુધ પીયે દુધ ધારી, જો તું સસાર સ્વપ્ને ગુમાવે.
 તોએ ભક્તિની તોલે ના આવે.

જો તું જલ સીંચે શીવર્તીંગે, જો તું પુષ્પ ચઢાવે બહુ રંગે
 જો તું ચદન લેપેરે, અંગે, જો તું કરથી ગાલ બાળવે,
 તોએ ભક્તિની તોલે ના આવે.

જો તું પારથી પુંજ લેવે, જો તું નીત્ય નવા નવા સેરે,
 જો તું ધુપ બત્તા કરે દેવે, જો તું જલમાં જઈ પધરાવે,
 તોએ ભક્તિનો તોલે ના આવે,

જો તું મુન અઢેરે મુની, જો તું જગ્યા પકડેરે સુની,
 જો તું અજબ લગાવેરે ધુની, જો તું સાન કરી સમજાવે,
 તોએ ભક્તિની તોલે ના આવે.

જો તું બોલ પાળેરે આચાર, જો તું જુગથી રહે ન્યાસ,
જો તું ભોજન કરે એક વાર, તું દીનમાં દસવાર નાહે,
તોએ ભક્તિની તોલે ના આવે.

જો તું કરવા લેવેરે કાશી, જો તું જુગમાં લેવેરે સાબાશી,
જો તું સઠા રહે અપવાસી, જો તું ચૈત્ર સમ્રાને સમજાવે,
તોએ ભક્તિના તોલ ના આવે.

જો તું દાન દેવે ગવરીકા, જો તું કુપ જોદાવેરે નીકા,
જો તું હવાડા ભરાવેરે ઘીકા, જો તું ખે.જલે ખાંડ પીરસાવે
તોએ ભક્તિ.

જો તું દેવગ બંધાવે ઠાઠે, જો તું સરોવર બંધાવેરે ઘાટે,
જો તું પરબ મંડાવેરે વાટે, જો તું વનમાં તે વાવ જોદાવે
તોએ ભક્તિ.

જો તું ધ્યાન ધરે લક્ષ ભોળા, જો તું કંચન કરે એક તોળા
જો તું દ્રવ્ય છુટાવેરે બોરાં, જો તું બાધી તે બંડીઓ છોડાવે
તોએ ભક્તિ.

જો તું કૃષ્ણ લગાવેરે નીશા, જો તું જટા વધારેરે સીશા,
જો તું ધુની તાપે ચારે દીશા, જો તું વાદ્ય ચર્મ ખીછાવે
તોએ ભક્તિ.

જો તું કાન ફાડી ચક્રધારે, જો તું તીરથ ભટ્ટેરે બાહરે,
જો તું પુંખી લંગોટીને વાપો, જો તું તડ પુંખીકા ખાંડાવે,
તોએ ભક્તિ.

એ તો કહેને કબીર જન સોઈએ, જેને શુરગમ પુર્ણ હોઈએ,
તે નર ભક્તિ કરે નર સોહીએ, જ્યારે પાંચ વિષયોને હઠીવે
ત્યારે ભક્તિની નાલે આવે.

ભક્તિ મહા બળવંતીરે વાલો વશ થઈ આવે ઘેર,
ભક્તિને વશ થઈને વાલો વસીઓ ગોકુલ ગમ-
આસીરડાને લાઠ લડાવ્યા, એવો છે સુંદર શ્યામ. ભક્તિ
વેદ પુરાણ પોકારે હરિનું, પતિત પાવન નામ;
એ પાડવોની સાથે રહીને, સઘળાં કીધાં કામ ભક્તિ
અમરીષને હેતે અવતરીઆ, ભક્તન કેરે ઘેર,
રઘુનાથને પામ્યા કેરી, એક પુરવની છે પેર. ભક્તિ

એસી બન જાયગી, ગોવીંદ શુભ ગાયસે,	
ધ્રુવકી બન ગઈ, પ્રહલાદકી બન ગઈ,	
પુતનાકી બન ગઈ. દુધ પીત્રાયસે.	એસીં
શુભકાકી બન ગઈ, ગોપીકી બન ગઈ,	
કુબજકી બન ગઈ, ચંદન લગાયસે.	એસીં
વીહુર કી બન ગઈ, પાંડવોકી બન ગઈ,	
કરમાકી બન ગઈ, ખીચડા ધરાયસે.	એસીં
ખીપા કી બન ગઈ, મીરાંકી બન ગઈ;	
નરસિંહકી બન ગઈ, મીરાંકી બન ગઈ,	એસીં

રાંધાકી બન ગઈ, બાંધાકી બન ગઈ,
અબમેલકી બન ગઈ, નારાયણ પોકારશે.
સુઠામા કી બન ગઈ, સજનાકી બન ગઈ;
તુલસી કી બન ગઈ, પવન કુમારસે.

એસી૦

એસી૦

— ❦ —

ભગવાનની ભક્તિ કરતી વખતે ગભરાય નહીં
તે વૈરાગ્યનાં લક્ષણ હોવાય.

વઢી લેને વીર રસની વાણીરે, જેથી રીઝે સારંગ પ્રાણી,
કરી લેને આવી રૂડી કમાણી, જેથી લેશે મહાપદને માની.
વઢી લેને૦

શેઠ સગાળશા દાતા દયાળુ, અને ચંગાવની શેઠાણી,
સાધુ જમાડવા સુત સંહારીયો, પાંપણે ના આવ્યા પાણી.
વઢી લેને૦

બળરાય કેરા જગનમાં બચવા આવ્યા હતા પુરૂષ પુરાણી
દાન આપીને રાયે દેહજ અરપ્યો સુરાની જીલ્લ સમબણી.
વઢી લેને૦

મોરુધ્વજરાબાએ મુસ્તક વેરાવ્યાં, અને વેદમાં એ વાર્તા લખાણી,
પુત્રને કામની બે કરવત તાણે, પીડા ન અંગની પીછાણી.
વઢી લેને૦

નીચને ઘેર હરીશ્ચંદ્ર વેચાયા, અને વેચ્યાં તે રોહીદાસ રાણી,
સતને પાળવા, રાણી સંહારવા, રાબાએ તલવાર તાણી,
વઢી લેને૦

દધીચી ઋષી દાતા હયાળુ, ને ઇંદ્રની પીઠ ઉર આણી,
પોતાનાં અંગનાં અસ્થિ તે આપવાં, દેહ કર્યો ધુળધાણી.
વહી લેને૦

જટાયુ પક્ષીએ બનકીને માટે, પોતાની પાંખો કપાણી;
મૃત્યુ કીયા રઘુનાથે કરી, જીવે કેવી પુરવની કમાણી.
વહી લેને૦

એક વિવેકના ટેકે બળે, સત્યનારાયણ નામ એ નીથાની;
ગુલબારામ એમ તત્વ તપાસતાં, લેશે મહાપદ માની.
વહી લેને૦

દીવામાં દીવેલ પુટયું હવે નથી વાર મુરખ મનમાં વિચાર,
તું બણે હું જથાવાલો પુત્ર ને પરિવાર,
ઓચિતી આવી પડશે જમ કેરી ધાડ. મુરખ મનમાં
જીવાનીતું લટકું આળ્યું છે દહાડા ચાર,
મનમાં મસ્તાનેા હીંડે, છોગા મેલે ચાર, મુરખ મનમાં
શુરો થમને સામે આવે, બાંધે છે તરવાર;
માથા ઉપર મરણ ભમેકોપી રહ્યો કાળ. મુરખ મનમાં
લીલા વાંસની પાત્રખીને શ્રીફલ બાંધ્યાં ચાર,
ડાલની દોરીએ બાંધ્યો ઉચકનારા ચાર. મુરખ મનમાં
વન કેરી કાઠીને છાતી ઉપર ભાર.
કંચન કેરી કાયા તારી બળી થશે બાળ મુરખ મનમાં

જાગાં તારાં સ્વાસ્થીઆ, કરે કાગારોળ;
 મસાણુ સુધી વળાવીને ઘેર પાછા બાય. મુરખ મનમાં
 જીવ ગયો ક્યાં તેનો કરોને વિચાર,
 જે રામના સ્વામી સમરે, ઉતારે ભવપાર. મુરખ મનમાં

વૈરાગ્યનું લજન.

જીવો રે તમે જગતના પ્રાણીરે, માથે છે મોત તણી નીશાની;
 મારું મારું કરી માની બેઠો પશુ, તારું નથી લે બાણી.
 એક દિવસ એવો આવશે, સુર્પ રહેવું સોડ તાણી. જીવોરે,
 આટલું કાંધું અને આમ કરવું છે, એમ ધંધાની ધુંમ્રરી તાણી;
 કાળા મટીન તને ધોળા આવશે, બોલાશે તોતડી વાણી. જીવોરે.
 સુનસદ્ થઈને મોટપ માનતો, અને બોલતો ધાંટા તાણી;
 કાળ શત્રુ તને ઘેરશે, ત્યારે કંઠે ઉતરશે નહા પાણી. જીવોરે.
 માતપિતા ને બેન બનેવી, વાટ જીવે છે બાણી;
 મુંડી કમાવા જીવે ગયા ત્યાં, જમડે લીધો તાણી. જીવોરે.
 દુષ્ણ સાકર ને ચોખાથી જમતો, અને સાધુને આપતો ધાણી;
 લોભે ભગત કહે મુવા કેડે, તને બોખલે નાખશે પાણી. જીવોરે.

અહંકાર નહિ કરવા વિધેનું લજન.

ઉઠી ગયા એવા એવા અહંકારી, રહ્યા નહી દુનીયામાં દેહધારી
 છત્રપતિ છ.જયો નહી દુર્યોધન, માતા સતી ગાંધારી;

સો સો પુત્રમાં સેવ રહું નહી, મેલવા મુખમાં વાળી ઉઠી ગયા
 મગધદેશનો રાજા જરાસંધ, મહીપાળો બાંધતો મારી;
 ચરણ ગ્રહી તેને બીમસેને ચીરીયો. મરણ ગયો મુઠ હારી. ઉઠી
 શવણ જેવા રાજા હતા જેને, રીઝયા હતાં ત્રીપુરારી;
 ધડને મુસ્તક તેનાં રણમાં રજળ્યાં, રાંડી મંદોદરી રાણી. ઉઠી.
 સાઠ હજાર સુત રાજા સગરના, ખલકમાં થઈ ગઈ ખવારી;
 મુની કપીલના શ્રાપે તે બળીઆ, ગયા અવનીમાં અંગ ઉતારી
 ઉઠી ગયા એવાં

હીરણ્યકશ્યપ મોટો હંકારો, તે માનતો હું છું મોરારી;
 વાશ્વપતીએ તેને મારીયો, તેમાં કોઈની ન ચાલી કારી.

ઉઠી ગયા એવાં

માનધાતા સરખા રાજા હતા, તેને માની હતી પૃથ્વી મારી
 અવસાનકાળે ચાલ્યા તે એકત્રા પૃથ્વીએ ન કરી યારી. ઉઠી.
 સ્વર્ગ મૃત્યુ અને પાતાલ સુધી, આવાગમન અધિકારી.
 તુલજરામ કહે કઈંક ચાલ્યા ગયા, કોણ ગયુત્રી તારી.

ઉઠી ગયા એવાં

હરી હરી બોલ બોલ મુખમાં,
 મુખમાં મુખમાં મુખમાં,
 હરિ નામ તારે કામજ આવશે,
 અંત સમયના દુઃખમાં

હરિં

હરિં

હરિ નામ આવોને અન્ન કામને આપો

અભિયાગતના મુખમાં.

હરિં

હરિ નામ વિના જે જન જનમ્યા,

ચાઠ પડી તેની કુખમાં.

હરિં

રઘુનાથ ભગવંત ભજન ખીનાતા

ધુળ પડી તેના મુખમાં.

હરિં

વૈરાગનું ભજન.

ચેતે તો ચેતાવું તુનેરે, પ્રામર પ્રાણી;

સજી ઘરખાર સાંઝે, નિશ્ચય કહે છે માંઝે માંઝે;

તેમાં નથી કાંઈએ તાંઝેરે પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો

માખીઓએ મધ કીધું, ન ખાધું ન ખાવા દીધું;

હુટનારે હુંડી લીધુરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો

તારે હાથે વવરાસે, તેટલુંજ તાંઝે થાસે;

ખાકીનું ખીજને જાસેરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો

સાહુકારીમાં સવાયો, લખોપનીમાં લખાયો;

કહેને સાચું શું કમાયોરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો

દૈવે તો રતન લીધાં, તેની તો કીમત ન કીધાં;

મણી સાટે મેસ લીધાંરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો

ખંખેરીને હાથ ખાલી; ચીતામાં જવું છે કાલી,

મુક માથાકુટ ખાલીરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો

હાથમાંથી ખાજી જાસે, પછીથી પસ્તાવો થાયે

કશું ના કરી શકાસેરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેતે તો
હજી હાથમાં છે બાણ, કરી દ્યો પ્રભુને રાણ;
સુઠી તારી થાસે તાણરે, પ્રામર પ્રાણી ચેતે તો
નીસર્યો શરીરમાંથી; પછી તું માલીક નથી;
સત્ય ગુરૂએ કહ્યું કથીરે, પ્રામર પ્રાણી. ચેને તો

જ્યાંલગી આત્મા અંગમાં છે, ત્યાંલગી હરિ હરિ તું કહે.
હાલતા હરિને ચાલતા હરિને બેસતા હરિ તું કહે,
સુતા પહેલાં જે રમણું કરે લાઈ તેની બોલો જય-જ્યાં
લીધા સરીખું નામ હરિનું લઈ શકાય તો લે,
લીધા સરીખું દાન છે અનનું હઈ શકાયતો દે. —જ્યાં
આ સંસારીઓ સર્વે ખોટો ને સાચી વસ્તુ બે,
એક તો પુન્ય બીજું હરિભજન લાઈ, જીવડા સમજ લે.
—જ્યાં—

દ્રષ્ટ પદાર્થ સરવે ખોટા ને આત્મા અખંડ છે,
ડીડી થકી તે કુંજર લગી લાખ કાળ ચકનો લે—જ્યાં
એક દીન આંગણે દીવાવિવાહ ને વળી ઢાલ શરનાડોવાગે
કહે જીવણ એવો એક દીન આવશે શમશાને ધગશે—જ્યાં

વાલીડા ચડને વારેરે બળવંતા બેલી,
કપાસે બંધન ક્યારેરે બળવંતા બેલી.
વાલાજી મારા નથી આ વેળા કોઈ માફ,

છે શરણું એક તમારું રે— બળવંતાં
 વાલાજી મારા વડાઈ આપની વીચારો,
 અપરાધ ન જોશો મારો રે— બળવંતાં
 વાલાજી મારે સગપણ તમારું એક સાચું,
 બીજી તો સર્વે કાચું રે— બળવંતાં
 વાલાજી મારા પિતા તમે છો માતા,
 બુધરજી મારા જ તારે બળવંતાં
 વાલાજી મારા તમે છો દીન કેરા બંધુ,
 શામળીયા ગુણના સીધુ રે. બળવંતાં
 વાલાજી મારી નજની વખતના છો નાહું;
 જગ સર્વે મીથ્યા જાણું રે— બળવંતાં
 શરણાગત કેરી સંભાળ સ્વામી છો લેનારા,
 રૂપિરાજ રૂઢે રહેન. રારે— બળવંતાં

માયામાં મનડુ મોહું રે— પામર પ્રાણી
 પ્રભુમાં ચીત ના પ્રેમુ રે પામર પ્રાણી
 જીવજડા ઉધે માથે દસ માસ તું તો બુદ્ધ્યો,
 તે દહાડા કેમ તું બુદ્ધ્યો રે— પામર પ્રાણી
 જોને અદ્યા તુંતો બળતો હતો, જઠરાની આરે.
 લગાર્યો દીનદયાળે રે— પામર પ્રાણી
 કરડતાં તારી કાયામાં, કરમીઆને કીડા,

પસ્તાતો પામી પીડારે— પામર પ્રાણી.
 ખાટું ને ખાઈં તીખું, જનેતા તારી ખાલી,
 તે થકી બળતરા થાતીરે— પામર પ્રાણી.
 ગોઝારાં તેં તો મળને, મુત્રમાં ખાધાં ગોથાં,
 પુછાવી જોને પે.થારે— પામર પ્રાણી.
 મુઝાતો મુરખ તુંતો, આળા ચામડાની માંહી,
 ત્રીકમજી બેલી તારીરે— પામર પ્રાણી.
 સંભાર્યા સાંતે મહીને રૂપિરાજ કેરા સ્વામી,
 અલબેલો અંતર જામીરે— પામર પ્રાણી.

સીતારામને લજીને લાવો લાજીએરે;
 મુખે રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ કીજીએરે. સીતા૦
 તારો અવસર પળ પળ જાયછેરે,
 તારા ઘટમાં બેઠો તે કાળ ખાય છેરે સીતા૦
 તાંડે જોખન જાશે ને જરા આવશેરે;
 તુને ભાણે ભોજન નહિ ભાવશેરે સીતા૦
 તારા વાલા તે વેરી થઇ લાગશેરે,
 તારી દેહ દેખીને દુર ભાગશેરે. સીતા૦
 કાંઈ ધર્મ કરો તો આડે આવશેરે,
 તે તો જમના તે માર મુકાવશેરે સીતા૦
 સખી રામદાસ કહે છે નરનારનેરે
 સંત સેવો તો ઉતારે ભવપારનેરે; સીતા૦

હરીને ભજતાં હજી કોઈની લાજ જતાં નથી બાણીરે
 જેની સુરતા શામળીઆ સાથ વહે વેદ વાણીરે
 વાલે ઉગાર્યો પ્રહલાદ દિરણ્યકશ્પ માર્યોરે
 વિભીષણને આપ્યું રાજ્ય રાવણ સંહાર્યોરે
 વાલે નરસિંહ મહેતાને હાર હાથેહાથ આપ્યોરે,
 દ્રુવને આપ્યું અવીચળ રાજ પોતાનો કરી થાપ્યોરે
 વાલે મીરાં તે બાઈના ઝેર હળાહળ પીધારે
 પંચાળીના પુર્યા ચીર પાંડવ કામ કીધારે
 આવો હરી ભજવાનો લાવો ભજન કોઈ કરશેરે
 કરજોડીનેકહે પ્રેમળદાસ ભક્તોનાં દુઃખડાં હરશેરે.

બાનાની પત રાખ પ્રભુ તારા બાનાની પત રાખ,
 બાનાને માટે જો દુખ દંશેતો દોણ જપે તારો બપ પ્રભુ
 ઝેર હતાં તે અમૃત કાધાં મીરાબાઈને કાજ પ્રભુ
 રોહીદાસનું તમે શ્રીકૃષ્ણ લીધું ના જોઈ જાત કે ભાત પ્રભુ
 તાળી કઢાઈ તમે શીતળ કીધી સુધન્વાને કાજ પ્રભુ
 મહેતાને મહાળીક મારવા આપ્યો ત્યારે કેદારો લાવ્યા
 મધરાત પ્રભુ
 પંચાળીના તમે પટકુળ પુર્યા રાખી સલામાં લાજ પ્રભુ
 પ્રહલાદની તમે પ્રતીક્ષા પાળી સ્થંભમાં પુર્યા વાસ પ્રભુ
 તુળશીનાસ્વામીને કહું કરજોડી અંતરની પુરજો આશપ્રભુ.

અવલડા આજ કે કાલમાં જાગે ઉડી જાશે રાખ થઈ તન

આવું-અં

પડ્યાજાળે પંખી તે તો પકડાશે, કમળ ખીલ્યા ખચીત કરમાશે

જનમીઆ તે તો જરૂર મરી જાશે— આવું-અં

ગયા જોને ગાદી પતિ ખાઈ ગોથા, પડ્યા મુકી ચાલ્યા.

પંડિત પોથા.

થયા પછી થોરે સડી સડી થોથા—

અ.

ખમા ખમા કહેતા પડતા આખડતા ચતુરંગી જેની પુઠે

દળ ચઢતા.

જુઓ એના નામ હવે નથી જડતા

અવલડાં

ગુણીજન જેની આગળ નીન ગાતા વળી દેશ વિદેશે વખણાતા

તે તો ગયા કાળમાં પુરે તણાતા—

અવલડાં

નવા નવા પોશાક પહેરી નીકળતા મોટા મોટા;

મહિપતીને જઈ મળતા.

બહુ એવા જોયા મથાણામાં બળતા—

અવલડાં

કુલાકાને ફટકાવી ફાંકડા ફરતા ધમક ધમક ધરતી,

ઉપર પગ ધરતા.

ઢીઠા નજરે ઠાઠડીઓમાં ઠરતા—

અવલડાં

જેને ઘેર ત્રાંબાળું તો ગાજે વળી વાજા છત્રીસ રાગોના વાગે.

રાજા એવા બળતા જોયા રૂપિરાજે.

અવલડાં

સર્વ તણને ભણને શ્રી ગોવિંદને,
 જે નારાયણ નોધારાનો આધારજે; સર્વ૦
 અપર માને વચને ધ્રુવજી વન ગયા;
 નારદજીએ દીધો છે ઉપદેશ જો,
 જ્ઞાન ભક્તિ વૈરાગ્ય તે મનમાં આણીયા.
 પ્રભુ ભજ્યા કાંઈ ત્યાં જઈ બાળે વેશ જો સર્વ૦
 દૈત્ય પુત્ર પ્રહલાદજી જે આગે થયા,
 લાગ્યો છે કાંઈ પિતા પુત્રને વાદ જો.
 સ્થંભ થકી પ્રગટીયા નરસિંહ રૂપ ધરી,
 શ્રી મહાપ્રભુજીએ દીધો તેને સાદ જો. સર્વ૦
 લાખા ગૃહમાં પાંડવને આવી મળ્યા,
 ભક્ત જનોને દીધી છે ઘણી ધીર જો;
 રમરણ પહેલાં આવ્યા છે તમે સદા,
 ભક્ત જન ઉગાર્યા પાંચે વીર જો. સર્વ૦
 સુદામાનું દારીદ્રપણું તો જાણીઉં,
 મુષ્ટિ લતાંદુલ આરોગ્યા મહારાજ જો,
 દાસ દયાના પ્રભુજી કરૂણા કીજીએ;
 ભક્તરે જનના કીધા કોટીક કામ જો. સર્વ૦

તને મહેયો મનુષ્ય અવતાર માન્ય કરીનેરે,
 ભાવે ભજીલેને ભગવાન હેત કરીનેરે,

નહીતો ખાશો જમના માર પેટ ભરીનેરે

માટે રામ નામ સંભાળ.

તને૦

અમ પળ પાછી ફેર ન આવે, મુરખ મુઠ જમાર,
જલસાગરની ભુલવણીમાં, વીતી ગયા જુગ ચાર,
ફેરા ફરીનેરે.

તને૦

અર્ધવાસમાં બાળવી રાખ્યો, નવ માત્ર નીરધાર;
અરજ કીધી અન્નપ્રેલાને, બહાર ધર્યો અવતાર.

મોહ્યો માયાનેરે

તને૦

કળજુગ કુટો રંગે રૂટો, કહેતાં ન આવે પાર,
જપ તપ સાધન કશું બને નહિ, એક નામનો આધાર,
કૃષ્ણ જપી લેનેરે.

તને૦

સંસાર સાગર મહાજળ ભરીઓ, એક રામનામકો જહાજ
ગંગારામકો જ્ઞાન બતાયો, રામદાસ મહારાજ
દયા કરીનેરે.

તને૦

લેને લેને લાવ જીવને જોતાં નહી જડે,

જોતાં નહી જડે જીવને જોડ્યો નહી મળે.

લેને૦

મેાતી સરખો દાણો લઇને ઘંટીમાં દળે,

આવો રૂટો મનખો મેઝી ભુતમાં ભમે.

લેને૦

બાવળીઆનું બીજ વાવે આંખો નહિ ફળે,

કસ્તુરીને કેવડો લઇ તેલમાં તળે.

લેને૦

સંત જોલાવે જોલતો નથી અને અભીમાનમાં ફેર,

મારી ધકે આગળ કરશે વેઠે બાર ભરે. લેને૦
 માયા તને મીઠી લાગે ગોળસે ગળે,
 નરભેરામના સાથમાં તો કુળ નહી મળે. લેને૦

ધન્ય એકાદશી, એકાદશી કરીએ તો વૈકુંઠ પામીએ. (૨)

મારે એકાદશીનું વ્રત કરવું છે,

મારે ધ્યાન હરીતું ધરવું છે;

મારે વૈકુંઠમાં જઈ ઠરવું છે.

ધન્ય એકાદશી૦

મારે એકાદશીનું વ્રત સારું છે,

એતો પ્રાણજીવનને પ્યારું છે,

એતો વૈકુંઠમાં લઈ જનારું છે,

ધન્ય એકાદશી

જે કોઈ બારમાસ કરે એકાદશી,

તેના અંતરમાં વસે અવિનાશી,

નહી કંઈ તે જાય હાથ ધસી,

ધન્ય એકાદશી

મારે ગંગા ઘાટે જીવું છે,

મારે જીમનાજીમાં નહાવું છે,

મારે ભવસાગર તળે જીવું છે.

ધન્ય એકાદશી

જેને એકાદશીના વ્રત કીધાં છે

તેના ચાર પદારથ સીધાં છે.

તેને પ્રભુએ પોતાના માની લીધા છે,

ધન્ય એકાદશી

અમરીશે એ વ્રત કીધું છે,

હંડ દર્વાસાને દીધું છે,

રસ પ્રીતમ પ્રભુએ પીધું છે,

ધન્ય એકાદશી

શ્રી એકાદશીનું વૃત જે કોઈ ઠરશેરે

એને ભાવ થકો ભગવાન સહેજે મળશેરે,

શ્રી ફરાળ કરી ફલકંઠ રે અપવાશીરે.

તેનું પાપ રહ્યું નહી લેશ શું બાય કાશીરે.

શ્રી કુડ કપટને હંભ સર્વ ત્યાંગીરે

કરે એકાદશીનું વૃત તે બડભાગીરે,

શ્રી સંત સુધ રસ સાથ પ્રેમે પાશેરે,

વૃત રાખે કરી વિશ્વાસ વધકુંઠ જાશેરે,

શ્રી યોગ યજ્ઞ જપ દાન ફળશે ક્યારેરે

કરે એકાદશીનું વૃત પ્રેમે જ્યારે

શ્રી માત પીતા સુત બ્રાત સઘળા મેલીરે

બવું એકલડા જમ સાથ નહી કોઈ બલીરે

શ્રી સઘળા વૃતમાં શ્રેષ્ઠ આ વૃત બાણુરે

બીજા કર્મતણુ નહી પાર એકજ માણુરે

શ્રી એક શીમામણુ એજ શ્રવણુ ધરજેરે,

કરી પરમારથમાં પડેલ વૃતજ કરજેરે

શ્રી દશ ઈંદ્રાને મન સર્વે છૂતીરે,

સુણો દામોદરની રીત રાખી પ્રીતીરે

વાગે છેરે વાગે છે, વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

એનો શબ્દ ગગનમાં ગાજે છે, વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

વંદ્રા તે વનને મારગે જાતાં.

હાથુ દધીનાં માગે છે વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

વંદ્રા તે વનની કુંજ ગલનમે.

શધા ને કૃષ્ણ ખીરાજે છે વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

વંદ્રા તે વનમાં શસ રચે છે,

થે થે થે થે નાચે છે. વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

હમે સુતાં હતાં ભર નીદ્રામાં,

નણી વેરણુ જાગે છે. વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

ખામ્ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,

એના હરસનથકી લીડ લાગે છે વંદ્રાવન મોરલી વાગે છે.

મારા વહાલાના વનમાય વાગે રૂડી વાંસલડી;

હુંતો ઘેત્રી ફર ઘરમાંય, ઠાણે લીધી સાંકલડી. મારા.

કુંભ વિના જળ ભરવા ચાલી શીરપર; મેત્રી ઉંઢાણીરે,

ગરણું લઇ જળ ગળવા બેઠી (૨)

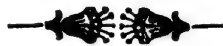
કુંભની શુદ્ધ બુદ્ધ ભુત્રીરે. વાગે રૂડી વાંસલડી મારા.

ઢોણિયા વિના ગા હોવા બેઠી સાડી લીંબણી નવ જણીરે.

વાછરું વાળતા ગોપીઓએ (૨)

ખાગક ખાંધ્યાં તાણીરે વાગે રૂડી વાંસલડી મારા.

ધીને તાવીને છાસમાં રેડયાં, દુધમાં રેડયાં ખાણીરે,
 નેતરૂ લઈ નાવડીઓ ખાંધ્યો (૨)
 ઘરનો ધણી નવ જાણીરે.   વાગે રૂડી વાંસલડી મારાં
 પાત્ર વિનાનાં લોખન પીરક્યાં મોદક મરચાં લેળીરે,
 શાકર વડીનાં શાક વઘાર્યાં (૨)
 સેવેમાં ઝુંડ લેળીરે.   વાગે રૂડી વાંસલડી મારાં
 સાસુ કહે વડુને વેતર વળગ્યું અવચળીઆ ઉતરાવોરે,
 દીયર કહે લોખનને ખાંધો (૨)
 સાન કરી સમજવોરે.   વાગે રૂડી વાંસલડી મારાં
 તન મન ધન પ્રણ હરિને મારો વહાલો મથુરાં જાયરે.
 રામકૃષ્ણ પ્રભુ એ રસ પીતા (૨)
 વારે તેને સમજાવું રે   વાગે રૂડી વાંસલડી મારાં

ઘણી ખમારે રંગીલા રણભોડને જો,	
રસીયાજી રૂપાળા ચીત ચોરને જો,	ઘણી ખમારે.
નીત્ય આવે સોભાગી તમ ખારણે જો,	
વારી વારી વાલમને જાય વાણે જો.	ઘણી ખમારે૦
મારો વાહલોજી સામજે વેશ છે જો,	
એના નેત્રોમાં મોહીની વિષેશ છે જો	ઘણી ખમારે૦
સુખ નીરખતાં લુખ દુઃખ જાય જો,	
અંગો અંગે આજુબ ઉભરાય જો.	ઘણી ખમારે૦

વારી વારી વાલમને જય વારણે જો. ઘણી ખમારે
 મારો વાહુડોજી શામળે વેશ છે જો, ઘણી ખમારે
 એના નેત્રોમાં મોહીની વિવેશ છે જો
 મુખ નીરખતાં ભુખ દુઃખ જય છે જો.
 અંજો અંજો આજુબં ઉભરાય છે જો.
 પદ પરસાં હર્ષ સમાતો નથી જો,
 ખ્યારો પુરો પ્રગટ તો થાતો નથી
 મુખ સાગરથી મુખડા અપાર છે જો,
 અનુ એવાનો ધન્ય અવતાર છે જો. ઘણી ખમારે

ભુતળ ભકતી પદારથ મોહુ બ્રમ લોકમાં નાહી રે.
 પુન્ય કરી અમરાપુરી પામ્યા.
 અંતે ચોરાસી માહીરે.

હરીના જન તો મુકતીના માગે
 જનમો જનમ અવતારરે;
 નીત્ય સેવા નીત્ય કીરતન ઓછવ
 નીરખવા નંદકુમારરે
 ભરતખંડ ભુતળમાંરે જનમી
 જેણે ગોવીંદના ગુણ ગાયારે
 ધન્ય ધન્ય એની માતા પીતાને.
 ચક્રળ કરી એની કાખરે

ભુતળ.

ભુતળ

ધન્ય વૃંદાવન ધન્ય એ લીલા
 ધન્ય એ વ્રજના વાંસીરે
 અઠમા સીદ્ધિ આંગણીએરે ઉભી.

કતી તે એની દાસીરે,
 એ રસનો સ્વાદ શંકર બાણે
 બાણે શુકદેવ ભોગીરે
 કંઈ એક બાણે વ્રજનીરે ગોપી
 બાણે નરસઓ ભોગીરે

ભુતળ

ભુતળ

હાં હારે સંતો સંતસ્રમાગમ મોટો
 જેનો ત્રીભુવનમાં નહિ ભોટો ભોટો રે સંતો
 કરવો હરિભજન વેપાર
 તેમાં કદિ નાવે તોટો
 જગમાં બચું તે બવાનું
 કરતા ખર ખરલો ખોટો
 ધરવું ધ્યાન હરિનું સાચું
 એ વિન સઘળે ગરબડ ગોટો
 માટે રામકૃષ્ણભાઈ બોલો
 નહિતો જમડા ઝાલસે તોટો

ખોટોરે સતો

ગોટોરે સંતો

તોટોરે સતો

રામ રામ જપોને જગમાં
 જે ઠાઠ ને સાંધા

સમ રસાયણ મીઠા મેવો,

સકલ શાસનો સાર

હરતા કરતા સુતા બેઠા

રામ જપે બેઠો પાર

રામ

યાજ્ઞવલ્કયે કહ્યું ભારદ્વાજને

શીવ પાર્વતી નારી રામ,

કાગભુસંડીએ કહ્યું ગરૂડને

રામ ભજે બેઠો પાર

રામે

રામેઆનુ ભજન તમે ભુલસો ન ભઈ

વારેવારે મનખો આવશે નહી

તારો વારે વારે મનખો આવશે નહી

કાચી કાયાનો પંડ બંધાણો

હે કાંકરે કાંકરે ઉડી ગયા કંઈ,

વારે

રાજા રાવણ અતી અહંકારી

અતી અહંકારે ઘઠ લંકા ગઈ

વારે

વંદ્રા તે વનમાં રાસ રચ્યો છે.

આજે આનંદની હેલી થઈ;

વારે

બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ.

લક્ષ ચોરાશીની પીડા ગઈ

વારે

જસોદા તેરોરી લાલાને મેરી દહીકી મટુકીઆ ફાંડ,
 દહીકી મટુકીઆ ફાંડ અરરર દહીકી મટુકીઆ ફાંડ, જ.
 દહીકી મટુકી ધરી શીરપર મેં જાતી બઠે લોર,
 વંદ્રાવનકી કુંજ ગલનમેં મીલ ગયો નંદકીશોર, જ.
 જોકુલ ગામકી મેં ગોવાલણુ જાતી વંદ્રાવન થોર
 કે દહીકા દાણુ ગોવાલણુ એમ જોલે માખણુ ચોર. જ.
 મોસે કહે નાચ મેરે સંગમેં અપન દોનુકી જોડ
 વ્વાલખાલ તો સખા કૃષ્ણ કે હસ રહે દોંકર જોડ. જ.
 જિતજાગી તો સખા કૃષ્ણકે રોકે ચારૂ કોર,
 જિતજાગી તો જુમના વેરણુ ઘેર લેહી લોર. જ.
 અમ ન બસુંગી એ પ્રજમાંહી અમને લીયો મુખમોડ,
 છોડીમી કયા કહું અછછી નમરીઆ રાધા નંદકીશોર જ.
 જમના તટપર બસી બજાવે કાલી કામલીઆ ચોદ
 મુર સ્વામકે સ્વામી કન્યા જુલમી જાલીમ જોર. જ

બઠતોની જીડ કયાં ન આવ્યો ફે,
 હુંતો બઠતોની જીડ કયાં ન આવ્યો.
 એમ કહે છે શ્રી રણછોડરાયોરે, હુંતો.
 કબીર ચારૂ હુંતો વણુઝારો ઘટ્ટને,
 પોઠો બચીને ઘેર લાવ્યોરે. હુંતો.
 ધના બઠતની મેંતો જેવી નીપજની,

ઘઉંના ગાંઠાં ભરી લાવ્યોરે.	હુંતો.
સેના ભગત સાફ સનમુખ રહીને,	
હું સેનો નાઈક કહેવાયોરે.	હુંતો.
પ્રહલાદની મેંતો પાળી પ્રતિજ્ઞા	
સ્થાનમાં વાસ કરાવ્યોરે	હુંતો.
નામદેવ સાફ મેં તો મારાજ હાથે,	
ધરનો છાપરો છાયોરે.	હુંતો.
દામાણ સર્વ હુંતો માઠજ થઈને,	
ભરણું ભરીને પહોંચ લાવ્યોરે.	હુંતો.
નરસિંહ મહેતાને મંડળીક મારવાને આવ્યો.	
ઠેકારો મધરાતે લાવ્યોરે.	હુંતો.
કુંવરજાઈના મેં માંમેરા પુર્વા,	
સૌનો કર ચુકાવ્યોરે.	હુંતો.
દાસ નારજી કહે ગુરૂ પ્રતાપે,	
કૃષ્ણજીએ કર મારો જાહેરો.	હુંતો.

પ્રભુજીએ ધાર્યું હોય તે થાય.
 હાપણુ કોઈનું કામ ન આવે, કરીને કોટી ઉપાય. પ્રભુ.
 જીમ અરજીન ને સહદેવ નીકુળ, પાંચમા ધર્મ કહેવાય.
 એ પાંચેના દેખતારે, સતી તે કમ છુંટાય. પ્રમુ.
 રામ જેવા સતપુરૂષ કહીએ, તે પણુ વનમાં જાય.

સતી સીતાને કલંક ચઢાવ્યું. શવણ શીર રોળાય. પ્રભુ.

રાજાને જ્યારે રઠ લાગી ત્યારે, મૃગીઆ રમવા બાય.

એરે ર્ષને હુલસેરે, તરત સર્પદંસ થાય. પ્રભુ.

પરીક્ષત રાજાના જનમેજય કહીએ, તે પણ રાજા કહેવાય.

જગન કંતા રંલાને વરતા, અઢાર પ્રદ્મહત્યા થાય. પ્રભુ.

સુભ મહુરતને શુભ યોગડીઆ, શુભ ગ્રહે લેવાય.

સુકન જોઈ લગ્ન લખીઆં, રંગ ભરેલી રોળાય. પ્રભુ.

હાંણુ વૃદ્ધી છે હરીને લાથે મુરખ મન મલકાય.

કરનારો તો કરી રહ્યા છે, અણુ સમજી અથડાય. પ્રભુ.

ઈતના તુ કરના રવામી, જમ પ્રાણુ તનસે નીકસે

ગોવિંદ નામ લેકર શીર પ્રાણુ તનસે નીકસે

શ્રી ગંગાજીકા તટહો યા જમનાજીકા ખટ હો

મેરે સાવરા નીકટહો, જમ પ્રાન તનસે.

શ્રી વૃંદાવન સ્થલ હો મેરે મુખમેં તુલસી દલ હો

વિષ્ણુ ચરણકા જલ હો. જમ.

સીર સોહના મુગટ હો મુખડેપે કાલી લટ હો,

એહી ધ્યાન મેરે ઘટ હો. જમ.

જમ પ્રાણુ કંઠ આવે કોઈ રોગ ના સતાવે

યમ દર્શન ન હીખાવે. જમ.

એરા પ્રાણ નીકલે સુખસે તેરા નામ નીકલે સુખસે
બચ બહ ઘોર દુઃખસે. જખ.

હસ વખત જલદી આના નહી રયામ ભુલ જાના.
ખંસીકી ધુન સુનાના. જખ.

યેહ નેકસી અરજહે માનો તો કયા હરજહે
ખુદ આપકી કરજહે જખ.

વિદ્યાનંદ કીહે અરજ ખુદ ગરજકી હે ગરજ
આગે તુમારી મરજ. જખ.

રાગ—(હું તો ઢાલે રસુને હરિને સાંભરે રે.)

જે કોઇના જીવે તેને જોઇનેરે
મારી આંખલડી હસી હસી જાય
એમાં કહોને હું તે શું કરું રે.

કયાં છે જાણે ન કોઇ તેની પાસમાં રે
મારું અંતર તો ધસી ધસી જાય,
એમાં કહોને હું તે શું કરું રે.

ઝોટા યોગીની કલ્પનામાં ના'વતારે,
મારા મનમાં તે ઠસી ઠસી જાય
એમાં કહોને હું તે શું કરું રે.

જેને આંગણે ન ઋષિ સુનિ જઈ શકે રે,

માફ આંધણું તે ઘસી ઘસી જાય,
એમાં કહોને હું તે શું કંઈ રે.

જે આ પાદાંક જરમાં સમાયનારે,
મારા હૈયામાં વસી વસી જાય,
એમાં કહોને હું તે શું કંઈ રે.

હું તો નાની ને એ તો મહાન છે રે,
તો એ મારામાં ફસી ફસી જાય,
એમાં કહોને હું તે શું કંઈ રે.

રાગ—(લે ગયો ચીર મોરારી.)

જાણી જાણી મેં જાણી જાણી હરિના હૈયાની
નિજ આંખ અણુને તેણે
મોજ તો માણી માણી માણી,
હરિના હૈયાની. (૨) જા.

જેને ઉઠે છે અંતર હરિ હરિ રામે રામે
તેજ છે રાણી રાણી રાણી,
હરિના હૈયાની. (૨) જા.

માંથી ન બોલે હિતને ઉરથી ઉછળે ઓળે,

જાણે! એ વાણી વાણી વાણી,
હરિના હૈયાની. (૨)   જા.

સરળ છતાં સમજાય ન એવી—
અજ્ઞ છે કહાણી, કહાણી, કહાણી,
હરિના હૈયાની (૨)   જા.

અનુપમ મનને ભાવ ભર્યા ચંદ્રોની,
બહેંચી મેં લહાણી, લહાણી, લહાણી,
હરિના હૈયાની. (૨)   જા.

હરિના બોલની બલિહારી, હરિના કોલની બલિહારી
હરિનું નામ સ્મરણ ક્ષણ ક્ષણમાં, પ્રાણ ભરે હૃદ ભારી,
પ્રાણ ભરે છે ભારી, હરિના નામપર જાઉં વારી. હૃ
નિરભયતા છે, નિશ્ચિંતતા છે અંતરમાં તેને પ્રતલા છે,
નિજની પરની હરિપર મુકી જેણે જવાબદારી. હૃ
હરિ જેવા પરકૃતી મન વેણે રાખી શક્યા વિશ્વાસ ન તેને,
જરૂર જાણો જગે જન્મીને જીવનભર જાળ મારી. હૃ

કૃષ્ણ ! જીવન રથ હાંકો રે,
 સદા અમારો કૃષ્ણ જીવન રથ હાંકો,
 નેતા થઈ રથપર બઢશે,
 આપ જો રાશ પકડશે,
 તો રથ વહેશે ન વાંકો વાંકો રે. સદા.

અર્જુન રથ કૃષ્ણ ખનીને,
 હાંક્યો રણમાં નિજ ગણીને,
 દર્શાવ્યો લેશ ન આંકો આંકો રે. સદા.

આજે નરહરિ રૂપે થઈ,
 અમારા જીવન રથને વહી,
 રંગ અમારો રાખો રાખો રે. સદા.

અમ જીવન-રથપર ચહીને,
 નિર્ભય પદ અમને ધરને,
 અમમાં બળ અપુર્વ નાંખો નાંખો રે. સદા.

સામ્રાજ્યનું સુખ ચખાડો,
 અમ યશ હુંદલી વગાડો,
 જયન્તી જીવન જય દાખો દાખો રે. સદા.

કોઈ અમોને કૃષ્ણ બતાવેને રે—એ શાગ.

મુંઠ પુરૂષ નવ સમજેરે કલબ્જુગમાં. :

પાપ કપટ રાખે દીલમાંરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

સત્ય વચન કહી મનથી નવ બોલે,
બોલે તે તરણાની તોલેરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

તે માટે મારા હરિજનો બોલો,
જેશ્રીકૃષ્ણ જેશ્રીકૃષ્ણ બોલોરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

નહી બોલે તે તો નરકેરે જશે,
બોલશે તે વૈકુંઠ જશેરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

રામ નામ તમે મનથી ઉચાતા,
હુનીઆ સગાથી નહી ડરતારે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

આયુષ થોડું ને મમતા ઘણેરી,
આજ કાલ કાળ પકઠશેરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

હરિ હરિ લજવા ને અવગુણ તજવા,
ધર્મ મરમ ધારો મનમાંરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

મારૂં મારૂં કરી મુરખ મનમાંહી મોહયો,
સાચુ વીચારો ને તનમાંરે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

દાસનો દાસ કહે દેશવ્રત તમારો,
પ્રભુ સમરી ઉતરો ભવપારે કલબ્જુગમાં. મુંઠ.

આછા મેરા હીનાનાથ—એ રાત્ર.

મેતો તેરો હાસ પ્રભુજી મુઝે ના વીસારણા,
 મુઝે ના વીસારણા મુઝે ના વીસારણા. મેતો.
 જપ તપ હાન નાહી તીરથ સ્નાન નાહી.
 વેદ ગ્રંથ જ્ઞાન નાહી નહી યોગ કારણા. મેતો.
 હીનનકે નાથ સ્વામી પુરણ પ્રકાશ કામી,
 ચરાચર વિશ્વ ગામી સખ મુખ કારણા,
 સરણ પડાહું તેરી પુરો અબ આશ મેરી,
 કીજીએ ન નાથ દેરી મુનીએ પોકારના. મેતો.
 તેરા શુભ નીત ગાઉં ચરણમાં શીથ નામું,
 પ્રહ્લાનંદ રૂપ નીહાળું ભવ દુઃખ કારણા. મેતો.

બોલો શ્યામ મુંદીર તમે એક ઘડી.
 લગાડી પ્રભુમાં પ્રીતઘડી. બોલો.
 ધારી સદશુભ પ્રભુને સેવો,
 નંદકુંવરની મેદ ઘડી. બોલો.
 હર્ષાન કરતાં દુઃખજ ભાગે,
 ભવ શીવની આજે છુટી ઘડી. બોલો.
 મન મારૂ પ્રભુમાં રમતું
 હાથમાં વસ્તુ અમુલ્ય જડી. બોલો.

રાખો સ્નેહ સહ સાચા સંતમાં,
જરૂર ગુરૂને ભેવા ચરણ પડી. બોલો.
કીધું કામણ મુજને કાતુડે,
જેથી રટણ કરે મારી છબલડી. બોલો.

તું તો રામ રટણ કર રંજેરે.
ફરી અવસરના આવે આવો.
તું તો લેને અમુલ્ય લાલો ર. ફરી
તે જન્મ ધર્મા છે જાંઝા,
હવે એમાં નથી કંઈ માજ,
ફરી ગર્ભવાસમાં નાવોરે. ફરી
તું સંત સરણમાં રહેજે,
બીજું સૌ મુકી દેજે,
ટળે ચમરાલનો હાવોરે. ફરી
તણ પંચ વિયવની વાતો,
હરિજનશું બાંધી નાતો,
નિત્ય કૃષ્ણ કથામૃત ચાખોરે. ફરી
મીઠ્યા સૌ જગની બાણ,
તે દેખી થવું નહીં શણ,
કહે હામોદર તો ફાંચોરે. ફરી

ઝોધવ અમળાની અરજીરે.

જઈ પ્રાણુ જીવનને કેળે,

ઝટ પટ સંદેશો કેળેરે.

જઈ.

જે બાળ પણાના લટકા,

સમરણથી વાગે ઝટકા,

હવે ઝેર લગાહળ દેળેરે.

જઈ.

પ્રીતલડી બાંધી પેલી,

અધરચથી મેલી ઠેલી,

હવે ફાવે ત્યાં જઈ રહેળેરે.

જઈ.

હું અમળાનું બળ શાનું,

જ્યાં વડથી પડયું પાનું,

તમો સુખી રહો ત્યાં રેળેરે.

જઈ.

હું પ્રતીવ્રતા છું નારી,

તમ જેવું નહીં કરનારી,

દામોદર દીલમાં રેળેરે.

જઈ.

રહેજે હરિના વિશ્વાસમાંરે,

અંતર નિરંતર સંસારમાં.

રહેજે અખંડ ઉદ્ધાસમાંરે,

રહીને પ્રભુ તણા તારમાં.

આપવું હશે તો ક્ષણમાં જ દેશે,
ખોટ નથી એના લંડારમાંરે. અંતર

વિશ્વાસથી પ્રહ્લાદે પ્રગટાવ્યા,
કાળ માંહી ઇષ્ટ ક્ષણવારમાંરે. અંતર

ચાલવું પડ્યું મેતા નરસીના નાથને,
શામળશા થઈ ભર બળરમાંરે. અંતર

વિશ્વાસ સાચો ખાંધ્યા પછી તો,
વાર ના થતી ઉદ્ધારમાંરે. અંતર

વિશ્વાસ સામર્થ્ય સઘળું પ્રગટાવે,
રંક સમા એક નીરધારમાંરે. અંતર

વિશ્વાસ વિશ્વપતી મહી દ્રઢ રાખવો,
બાણ એજ સાર સર્વે સારમાંરે. અંતર

બગો જનુની જગા.—એક રાગ.

હાડી હૃદયમાં બળતી જળતી ગોપી બોલી બોલ,
કેન્ને ઓધવળ જઈ કૃષ્ણને તેનો કરે તોલ.

જીમનાને કાંઠે આવી મધુરીસી બંન્સી બળવી.
ગોઝળીસુ દીધુ ગળવીરે—આ તેનો.

ખંસીએ કામણ કીધા મુજ હૈય હેરી લીધા,
એ ઘેલા એ ઘેલા કીધારે—આ તેનો.

કુખળ એ વાલી લાગી અમને કીધા શું ત્યાગી,
એ ખડલાગી હું અલાગીરે—આ તેનો.

પહેલી પ્રીય કળી ખીલાવી હવે શું હો છો કરમાવી,
આમ લોળીને ભરમાવીરે.—આ તેનો.

જો પ્રભુ દરશન નહીં દેશે મુજ પ્રાણ ખેંચી લેશે,
તો વીરોગ શું તમે સહેશેરે—આ તેનો.

આમ નીરદય ન થાઓ નાથ આવી અંતે પકડો હાથ,
તારો ભકત ધનેશ્વર સાથરે—આ તેનો.

જાઓ જાઓ કપટી કાનારે તમ સાથ કોણ ખોલે. (૨)

મધરાતે ખંસી બળવી ઘરખાર તજી અહીં આવી,
આમ લોળીને ભરમાવીરે. તમ સાથ.

આ વનવગડામાં મેલી અહીં કોણ અમારૂં ખેત્રી,
કોઈ સખી મળી અલખેલીરે. તમ સાથ.

આ સરદ પુનમની રાત રમવા અગ્રવી તમ સાથ,
તમે ઘણું કરાવ્યું કલ્યાણ. તમ સાથ.

અમે રાખીતી મોટી આશા તમે કરવા માંડ્યા તમાસા,
અમે બેઠા ખાઇએ બગાસાએ. તમ સાથ.

અમે શું કહીએ તમને ઝાઝું દીલમાં ઘણી હું ફાળું,
હરિ તમથી હુંતો ગાબુરે. તમ સાથ.

ઓધવ શું કહીએ ઝાઝુરે,
અમે દીલમાં સમજી રહીએ,
હવે કેને જઇને કહીએરે. અમે દીલમાં.

અમે ખીન સમજણની બાળા,
તમે અંતર બહાર કાળા,
જેમ રાખે તેમ રહીએરે. અમે દીલમાં.

અમે સરવે વૃજની ગોપી,
સહિ લાજ મરજદા લોપી,
તે જ્યાં કહો ત્યાં જઇએરે. અમે દીલમાં.

અમે લોળા જણને લોળી,
અતી દુઃખ હરીઆમાં રોળી,
જરી કયા ન આવી હેયેરે. અમે દીલમાં.

તે શાણા થઇને આવે,
વાતોથી જ્ઞાન બુલાવે,
પછી જે માગે તે કઇએરે. અમે દીલમાં.

હવે એક વાત નવ સુઝે,
ભલે ગાયો ધરમાં દુઝે,
દામોદર સરવે સહીએરે.

અમે દીલમાં.

આધવળ ભલે પધાર્યા રે,
વારે વારે જાઉં જલ્લીદારી,
કહો શો સંદેશો લાવ્યારે,
એમ પુછે વૃજની નારી.

અમે પડ્યા આહીર પાલે,
તે મથુરાં જઈને માલે,
કદી યાદ કરે અમારીરે.

એમ બોલે.

અમે રથ રોક્યો તો જ્યારે,
શાને સમજાવ્યા ત્યારે,
તે ભુલી ગયા અમુરારીરે.

એમ બોલે.

એ શું કરવાને આવે,
સારૂ કોને ના લાવે.
એ પરણ્યા નઉતમ નારીરે.

એમ બોલે.

જે કંસ રાયની દાસી,
જેવી ઘેંસ રહેલી વાસી,

કુળજ શું કીધી ચારીરે.

એમ ખેલે.

જે મોટા એટલા ખોટા,

ન મળે જગતમાં જોડા,

હામોદર દીલમાં ધારીરે.

એમ ખેલે.

—(૧)—

દેખો એ કાયાકી રેલ, રેલ સે

અજબ નીરાલી હે,

શ્વાસ ધુવા મુખસે હે જારી,

મોહકી લકરી મીલી હે ભારી

તનકા ઇનજન લગાકે,

જસમે અગની ખાલીહે.

દેખો.

પાપ પુન્યસે મીલીઆ થાલી,

ઇસમેસે અંકલ સડક નીકાલી,

હમકા કાંટા લગા જીધર,

ચાહ્ય ઉધર ગુમાવીકે,

નિમ ધરમકા પીંડા બનાકે,

સતકા લઠ્ઠા ખુબ ચડા કે.

જ્ઞાન કમાના જોડ ધ્યાનકી

શોકર જોળ ડાલી હે.

દેખો.

નજબકા ઘંટા હરહમ હલતા,

ઇસકા ટાઈમ રેલવે મીલતા

કરકા સીંગલ ગીરા,

કે રેલ અખ આનેવાલી હે. દેખો.

યે મુસાફર કયું દુખ ભરતા,

રામ નામકી ટીકીટ ન લેતા,

અખ કંફકી સીટી બજ,

કે રેલ અખ ચલનેવાલી હે. દેખો.

તાર ખખરીઆ હીંચકી આઈ,

કાળ ખદલીયા શીરપર છાઈ,

રેલ ભવર છુટ ગયા,

પડા ઇસ્ટેશન ખાલી હે, દેખો.

પ્રિતે પુરસોતમ લે ગાઈ,

ભજ લેને જુગજીવન ભાઈ

તું સમજ સમજ મનમાંહી,

કે મોહકી જાળી ડાલી હે. દેખો.

નામદેવ દરજી ફેરા બાળ, એમને વશ કર્યાં મોપાળ.
 બાર વરસની ઉંમર થઈ ત્યારે, માખાપ કાશીએ જાય.
 કાશીએ ગયા તારે કેતા ગયાતા, ઠાકોર જમાડી જમાય. ના.
 કદા પ્રમાણે કરવા લાગ્યા ને, જોવા જેવો છે તાલ.
 સવારમાં ઉઠી દુધ કઢાઈ માંહી, સાકર મેવા માલ. ના.
 કઢેલા દુધને પાલો ભરીને, મુખે અડાક્યો મોજાર,
 તોએ ઠાકોરજી મુખ ના ઉઘાડે, દુધ ન પીએ લગાર. ના.
 કઢેલા દુધમાં આંગળી ઘોળીને, જમીને રણછોડ રાય
 નામદેવ કહે મારા ઠાકોર સરમાય છે, ખુણે સંતાઈ જાય. ના.
 તોએ ઠાકોરજીએ થાળ ન આરોગ્યો ને વાર થઈ ઘડી ચાર
 નામદેવને તો રીસ થડીને, મનમાં કર્યો વિચાર. ના.
 કાલાવાલા ઘણા કર્યાંને, મહેનત કરે તનતોડ.
 હે પ્રભુ તમે કેમ નથી જમતા, જમીને રાય રણછોડ. ના.
 નામદેવને તો રીસ થડીને, મનમાં કરે વિચાર.
 તરવાર પોતાના હાથમાં લઈને, મરવા થયા તૈયાર. ના.
 ઠાકોરજીને હસવું આવ્યું, લઈ લીધી તલવાર,
 દૂધ હતું તે પીવા લાગ્યા, ભક્ત તણા રખવાળ. ના.
 ગાયે શીએ ને સાંભળે તેનો, વૈકુંઠ થાય વાસ.
 હાથ કેશવનો સ્વામિ સાચો, ભક્તિને વશ થાય. ના.

- આવ્યા છે ગોકુળ તારવા છબીલો લાલ
આવ્યા છે ગોકુળ તારવા.
ભુમીનો ભાર ઉતારવા. છબીલો.
- વસુદેવ દેવકી ઘેર જન્મ ધર્મો છે,
નંદજીની ગર્ભધેનુ ચારવા. છબીલો.
- માસી તે પુતનાનાં પ્રાણજ લીધા,
મામાં કંસને મારવા. છબીલો.
- ટચલી આંગળીએ વાલે ગોવર્ધન તોલ્યો,
ઈંદ્રનો ગર્વ ઉતારવા. છબીલો.
- વંદ્રા તે વનની કુંજ ગલનમે,
ગોપીઓને રાસ રમાડવા. છબીલો.
- નખ વધારી વાલે હરજ્ઞાકશ્યપ માર્યો,
પ્રહલાદને ઉગારવા. છબીલો.
- પાંડવોની વાલે સહાયજ કીધી,
લાખા ભુવનથી ઉગારવા. છબીલો.
- પેસી પાતાળે પ્રભુ કાળીનાગ નાથ્યો,
તે દહાડાના થયા શામળા. છબીલો.
- ગાઇ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ,
ચરણકમળ ચીત રાખવા. છબીલો.

કોઈ મને કૃષ્ણ દેખાડો રે મધુવનમાં,
કોઈ મને પ્રભુજી મેળાવોરે શ્રી ગોકુળમાં.

મેરી મતી હરી તેરો મરમ ન બાણે,
વનમાં ફરે વાલો તનમાં રે મધુવનમાં. કોઈ.

સઠલ વન હુઢયા સઠલ વ્રજ ઘેર્યા,
અતીશે ઉઢાસી મારા તનમાં રે મધુવનમાં. કોઈ.

અમર ચીર પેર્યા મેઘાડંબર ઓડયા,
કુલડાં વિનતી બામનમાંરે મધુવનમાં. કોઈ.

ફાટંતા ચીર કંઈ હાર મારા હુટયા,
નીર ભર્યારે લોચનમાં રે મધુવનમાં. કોઈ.

સુરદાસ કહે પ્રભુ તમારે મીલનકુ,
અતીશે જિલટ મારા તનમાં રે મધુવનમાં. કોઈ.

નહી રે ટકેરે તનડું નહી રે ટકે,
છે આ પાણીનો પરપોટો, તનડું નહિરે ટકે.

કાચી આ કાયા માયા જેવી તેવી છાયારે,
મધુપાન પીને તું તો મમતા બકે છે આ પાણીનો પરપોટો

આશાની બાજી માંડી રનેહના સોગટારે,
પ્રપંચના પાસા જિંદગીના શું છકે, છે આ.

જેવી આ કરણી એવી પાર જિતરણીરે,
 એવો ડર માથે રાખી હી ડાને હકે, છે આ.
 આવ્યો આ અવસર આજે અમીરધરજી કેરે કાળે,
 પ્રભુ જિરમાં રાખી કાળને મારોને ધકકે છે આ.

આંખ વીના અંધારુંરે—એ રાજ.

પંખો વીના કોણ માલેરે,
 પાંજરીઆમાં પંખી વીના કોણ માલે;
 કાયા પાંજરીજી તારું નથી કાયમ રેનારૂ,
 ન જાણીશ પડશે આજ કે કાલરે. પાંજરી.
 જખ જશે હંસા જીડી પડી રહેશે માયા મુકી,
 જમડા આવીને ટોટો ઝાલેરે. પાંજરી.
 વેપારી ઉઠીને ચાલ્યો હાટ મુકીને હાલ્યો,
 આ હીસાખ કોઈને કોઈએ નવ અલ્યોરે. પાંજરી.
 ધમણ પડી ગઈ છાની અંદર અગ્નિ ચોલાણી,
 કોઠ્યો મુકીને લુહાર ચાલ્યોરે. પાંજરી.
 પીંજર સાંકળચંદ આવે બજલેને પ્રભુને ભાવે,
 આવાગમન મટી ભવેરે. પાંજરી.

વિનય.

ભક્તને આધીન છે ભગવંત એ કોને મુકે છે વીસારી,
 ઉંડા અંતરના ઉમળકે બોલાવે ત્યાં જઈ આપે છે ચારી;
 અહુદ્યા પડી પડી સદ્વા થઈ પછી અંતર ઉઠી પોકારી,
 ચરણકમળને સ્પર્શ કરાવ્યો જ્યાં સદ્માની થઈ તે સુનારો. જ.
 પ્રહેલાદ પ્રેમથી સ્થંભમાં પેસીને રીપુને દીધો વીદારી,
 મુવજીને પદ આપીને નાથજી ભક્તીને આપી સરદારી;
 ઝેરની ખ્યાલીમાં અમૃત આપ્યું જ્યાં મીરાંએ હોઠે ઉતારી.
 એકની આર મીરાં જીવે રાણો જ્યાં મારવા કાઢી કટારી, જ.
 સવરીના ઘેર સુદામાંના તાંદુલ હોંસે આરેગ્યા મોરારી,
 ભક્ત વીદુરજીની ભાજી જમી કરી કોરવ થાળ અકારી;
 દ્રૌપદીનાં ચીર પુર્યા સભા માંહી ગરૂડે ચઢી ગીરધારી,
 કંકોારી કંડો કોને લખી જ્યારે પરજીવી ઓખા કુમારી; જ.
 સીતાને અગમાં નાંખતા નાથજી પગમાંહી લીધી ઉગારી,
 મંઝારી ખચ્યાંને માટે નિભામાંહી રાખી ઉગરવાની ખારી
 નારાયણે નરસૈયાની હુંડી જ્યાં શામળશા થઈ સીકારી;
 માત પીતાને ઉગારી લીધા પછ પેલો કેલૈયાને મારી, જ.
 અમરીષ અવગુણ ના કરતાં દુર્વાસાની થઈ હાડમારી;
 તારામતી હનિચંદ્રને તાવીને તારનારો ત્રીપુરારી,
 કબીર કમાલને હાથે પીનારો એ દુધની ભરેલી ઝારી,

સુર મુણી સુરદાસનો આવીને આખર લીધો ઉગારી. લ.
 સેના ભગત માટે નાપીક થઈ નાથે કોથળી લીધી સંભાળી,
 નેવે ચઢી નામદેવ માટે લીધું છાપડ હાથે સંચારી;
 ઓડાણા ઓલથી ડાકોર આવ્યા ત્યાં દ્રારકા સુની ખીચારી,
 ત્રાજવે તોળાતા આપે નાથજી વાળી બનાવીતી ભારી; લ.
 આવા આવા કંઈક કામો કરી ઠરી બેઠો ના પાલનહારો
 કેને ભુલ્યો નહી કેને ન ભુલશે અંતર જોને વીચારી, લ.
 તુલસીનો તાર થતાં એક તાર ત્યાં વાનર સેના ઉતારી.
 જોઈ ગરજ ગજરાજની બહારમાં દોડ્યો એ ચક્રધારી,
 પુત્ર ને પત્નિને હાથે મયુરદ્રજ, માથે ચલાવીતી આરી,
 આંખથી આંસુનું ટીપું પડ્યું નહિ, ત્યારે મળ્યા અસુરારી.
 વીનય ભરી રૂડી વાડી વાણીએ માગે નંદલાલ અપારી;
 ધ્રુપ નૈવદ્ય ન મોતી હીરે રીઝે આકીનનો અધીકારી. લ.

મને હરિ ભજવાની ટેવ પડી,
 મારો વાહલોના વિસરે એક ઘડી. મુને
 સોંપ્યું મન પાછું નહિ વળશે,
 શ્રી હરજી શું પ્રીત જડી મુને

ગાઇ ગાઇને કૃતાર્થ થઇ ગઇ,
નરસૈયાની ભભલડી.

મુને૦

તુજ વીના મોરી કોણ ખબર લે શ્રી ગોવરધનધારીરે
મોર મુગટ પીતાંબર શોભે,

કુંડલકી છબી ન્યારીરે. તુજ.

પાણીની ઉપર પાર બંધાવી,
સન્યા પાર ઉતારીરે. તુજ.

ઝોરનકું તો ઝોર ભરૂંસો,
હમકુ આશ તમારીરે. તુજ.

ભરી સભામાં દ્રૌપદી ઠારી,
લજ્જા રાખી મોરારીરે. તુજ.

વંદ્રા તે વનને મારગ જાતાં,
મડ્યા છે મોહન મોરારીરે. તુજ.

વંદ્રા તે વનમાં રાસ રચ્યો છે,
સોલસેં ગોપીમાં ગીરધારીરે. તુજ.

જુમનાકે નીરે તીરે ઘેનું ચરાવે,
ખંસી બજાવે રંગ ખ્યારીરે, તુજ.

વંદ્રા તે વનની કુંજ ગહનમાં,

ઝોલત રાધા નારીરે.

તુજ.

બાઈ મીરાં કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ

ચરણ કમળ જલીહારીરે.

તુજ.

ના વિસારસોરે રૂઝ રૂઢીયામાંના રામ

મારી કાયાના વિશ્રામ.

ના.

હરતાંને કરતાં ધંધો કરતાં લેલે હરિનું નામ

આ મુખે હરિના ગુણ જાતાં

શું બેસે છે હામ.

ના.

ચરણ આપ્યા ચાલવાને સાંભળવાને કાન,

નયન આપ્યાં છે હરી નીરખવા,

નીરખો સુંદીર શ્યામ.

ના.

વારે વારે કહું સમજાવી આપણમાં એ ભુલ,

મોંઘો આ મનુષા દેહ મલીઓ,

તક ના ખોયો અમુલ.

ના.

સત્રાં સહોદર સુખના બેલી દુઃખમાં ન આવે દેહ

થનાર હોય તે થાયા કરશે,

હરી કહે તે હોય.

ના.

રામદાસ કહે રામને ભજતાં, નરનારી બેકે ધામ,
અડધે વચને શુભકા તારી,
તોને આપ્યું વેમાન.

ના.

સીતારામને લાગેને લહાવો લીલગેરે
મુખે રામકૃષ્ણ રામકૃષ્ણ કીલગેરે. સીતારામ.
તારો અવસર પલ પલ જાય છે રે;
તારા ઘટમાં બેઠો કાળ ખાય છે રે. સીતારામ.
તારું જોખન જાશે ને જરા આવશે રે,
તુને ભાણે ભોજન નહીં લાવશે રે. સીતારામ.
તારા પહાલા થઈ લાગશે રે
તારી દેહ દેખીને દુર ભાગશે રે. સીતારામ.
કાંઈ ધર્મ કરો આડું આવશેરે,
એ તો જમના તે માર મુકાવશેરે. સીતારામ.
સખી રામદાસ કહે નરનારનેરે,
સાંત સેવી ઉતરે ભવપારનેરે. સીતારામ.

જેણેરે જોવિંદાસ તમને વિસાયા.
તમને વીસાયા તે નર ભવોભવ હાયા. જેણે.

તમને વીસારી કવણે સુખ કીધું.
અમરીત ઢાળી વીષ હળાહળ પીધું, જેણે.
તમને વીસારી અવર મન મોઢું,
કેડીના બહલામાં કંચન ખોરું. જેણે.
તમને વીસારી અવર રંગ રામ્યા,
વાંઝ ના રહી તોરી જનુનીરે માતા. જેણે.
તમને વીસારી નિંદ્રા ભરી સુતા.
ભણેરે નરસેયો તે નર ભવોભવ વધુટા. જેણે.

મુને ઘડી નથી વીસરતા રામ,
હરીવર સંકટ હરતા. ટેક.
વાલાજી મારા કરપર ગોવર્ધન ધાર્યો,
વાલે વૃજનો દેશ ઉગાર્યો રામ. હરી.
વાલાજી મારા કાળીનાગે તે કંઠ ક ધો,
લટકાગે નાથી લીધો રામ. હરી.
વાલાજી મારા કંસ હતો બહુ અહંકાર,
મોહનજીએ નાખ્યો મારી રામ. હરી.
વાલાજી મારા તાંદુલ મુંઠામાના લીધા,

એના મહેલ કનકના કીધા રામ. હરી.

વાલાજી મારા કુખજાતુ અંદન લીધું,

એતું રૂપ અતુપમ કીધું રામ. હરી.

વાલાજી મારા પંચાળી સભામાં પોકારી,

ચીર પુરણ પુર્યાં મોરારી રામ. હરી.

વાલાજી મારા ભવસાગરના છે તારા,

પીંગળના પ્રાણજ પ્યારા રામ. હરી.

હું નહીં જાવલડી ચારવાને જશોદા માતા

તમે શું કહો છે. ગોવાળીયાતો છેડ કરે છે જાજા

મને સવારના પોરમાં નવડાવે,

મને ઠંડી રોટી ખવડાવે,

મને ગાયોની પાછળ દેડાવે—હું નહિ જાઉં.

મા વનમાં વાઘ વરૂં રહે છે,

તે દેખી તન માફ ક્રુજે છે,

મા મોકલીને કેમ ઉઘે છે,—હું નહિ જાઉં.

મા જીમનાજી જરપુર વહે છે,

મને ગોવાળીયા મકેણાં દે છે,

મને કાળીચો કાળીચો સો કહે છે—હું નહિ બઠરે.
 શાસ પ્રીતમનો મુથુએ કાવો,
 રસ પીઓને પૂરણ પાવો,
 તમે હરી બજીને દ્યો લહાવો—હું નહિં બઠરે.

કૃષ્ણ ગોપીનો સંવાદ.

અળગા રહો પ્રભુ પનઘટ પરથી,

જળ જુમના જળ ભરવાધો.

ઘેર પધારો કહાના તમારે,

અમને નાહાવણ કરવા ઘો.

અળગા ૧

આસી કટેવ તટપર બેસી,

બે પટકુળ નીખારવા ઘો.

મારગડો ના રોકો મોહનજી,

પાણીમાં પરવરવા ઘો.

અળગા ૨

આખે આરે ઘેરો ઘાલો છો,

બેઠલીઆ લોભી નારા ધરવા ઘો,

બાસ વલ્લભના વાહલા અમને,

નાહીને નીસરવા ઘો.

અળખા ૩

બા બવું હોય તો વચમાં થઈને વસ હમારે ધાવાં છે.

હું નહાવાનો તું નહાવાની, બુમનાં જળ વહાવોવાં છે. બા.

તું બણે કંઈ ચોરી બસે, મારે તારાં શું રોવાં છે. બા.

બાસ વલ્લભના વાહાને શું, મુખડા તારાં બેવાં છે. બા.

ચોડું બોલો નીકર થપઠાક ખાશે, નથી અમે નંદના કાબેલા
આરાના પરથાર પગથીઆ, શું બાપે બંધાવેલા. ચોડું.

નગ્ન જોવાને તમે મગ્નમાં રહો છો તે તો બીજી કને કાવેલા.

હું નહીં એવી સૌના જેવી, સમજીને ચુપ તમે રહો છેલા.

ખરું કહું છું જોડું ન માનશે, ના માનશે મને ના મેલા.

બાસ વલ્લભના વહાલા અમને, ના બણશે ગાંઠાં ઘેલાં.

આમ કરે શું હરે કરેશે, તારા જેવી અહીં બહુ આવે,

માનુની મારે થપઠાક કોને, શું તારું બળ બંધાવે, આમ.

આંખો કાઢી મને બીવરાવે, નાનો બાણી મને ડરાવે, આમ.
હીસું છું નડાનો પથુ છું મોટો, ગંભીરને શું ગભરાવે, આ.
વ્યાસ વલ્લભનો વહાલો રીસાયો, માતુની મસ્તક નમાવે.

હુનીઆ રૂઢીને શું મરશેરે પ્રભુ જેના બેલી.

કોઈના માર્યા તે કેમ મરશેરે પ્રભુ જેના બેલી-હુનીઆ.
લાખા તે ગ્રહમાં પુર્યા પાંડવને, કૌરવે લાય કરેલી. પ્રભુ
અંદ્રહાસની વારે રે ચઢીઆ, વીખ ફેડી વીખીઆ લખેલી.
ભરમાંગદની ભવાનીને માટે, શામળીએ કીધી શેલી. પ્રભુ
શીતલ જેવી સુધનવાની કીધી, તેલ કઢા ઉઠજેલી. પ્રભુ
અંબરીસને આપો આપ ઉગાર્યા, દુર્વાસાને લાય મેલી. પ્રભુ
હરીચંદ્ર રાયની ફરકત બાણી, બાણ મુધારી રે છેલ્લી. પ્રભુ
દુરજનીઆ રૂપી રાજને હુલે, તેમ તેમ આનંદ હેલી. પ્રભુ

તેરી શરણમેં આયકે પ્રીત આશ કિસકી કીજીએ.

નહી દેખ પડતા હૈ મુજે હુનીઆમેં તેરી સાનકા.

ગંઆ કીનારે બેઠકે કીમ કુખકા જલ પીજીએ.

હરગીઝ નહિ લાયક હું મેં ગરબે તેરે હરખારકા.

મેરી ખતાકો માફ કર દિહાર અપના લીજો. ૨

પતીત પાવન નામ સુન કે મેં શરણ તેરી પડા.

સફલ કર ઇસ નામકો અપના મુઝે કર લીજો. ૩

મીલતા હે પ્રણાનંદ જસકે નામ લેને સૌં સહી.

એસે પ્રભુ હો છોડ કર ફીર કોનસે હીત કીજો. ૪

ગઢલ

શ્રી રામ કહેનેકી મલા જસકી જખાંપે આ મયા,

જીવન મુકત હો મયાં ચારો પદારથ પા મયા. ૧

હુંડી મળ પ્રહલાદને ઉસ નામકે પરતાપસે

નરસીંમ હો કરથ દીયા, ત્રીલોકમેં જથ છા મયા, શ્રીરામ

એસી બીલન શીવરી કીસ પ્રેમસે સુમરન કીયા

પરમાત્મા ઘર આપકે ઉસ હાથસે ફલ પા મયા-શ્રીરામ ૨

વાલ્મિકી ખડા અધર્મી ઉસ નામકા સુમરન કીયા

સતકોટી રામાયણ કરકે પ્રભુ પદારથ પામયા -શ્રીરામ

જાતકોટીકી તકસીસમેં જળ શંભુને પાયા ઉસે
 બપે કૃપા ભઈ, ઉનકી સહયુરૂથે દર્શાદીયા-શ્રીરામ.
 મળસે બડા હરજાદીયા ભકતોકાં ઇસ કલીકાલમેં,
 નરસીંહકી હુંડી દારીકામેં, શામલે, સીકરા દીયા-શ્રીરામ,
 છા રહી કીરતી વીમલ રૂતુ રાજસીં સંસારમેં
 અપ્પ કેમાનીંદ તુલસી. પ્રેમરસ બરસાદીયા-શ્રીરામ.

હામોદર દુખડાં કાપોરે—એ રામ

આ દેહ બની અલબેલી રામ ખુબ જગતમાં જેલી. ટેક.

ચુરૂલ મહારા તાપે તે નહી તપેલી.

એતો શીતળ છાંય બસેલી રામ ખુબ જગતમાં જેલી. (૧)

ચુરૂલ મહારા કળે તે નાહી કસેલી,

એતો રસ બસ રંજમાં રહેલી રામ. ખુબ જગતમાં જેલી. (૨)

ચુરૂલ મહારા નહિરે પુરાની થયેલી,

એતો નીત નીત નવી નવેલી રામ. ખુબ જગતમાં જેલી. (૩)

ચુરૂલ મહારા પીંગલ કહે વાત છેલી,

એને બળતી કેખી અકેલી રામ. ખુબ જગતમાં જેલી. (૪)

બલીરે હલનકુ ચલેરે તીન લોકી ચલેરે તીન લોકી. બલીરે

હલનકુ,

વામન રૂપ લીઝા ઠાકેરને મોહ પાછ સળ જેતીરામ, મોહ

પાછ સળ જેતી,

હાથમે લીધી લાલ લકુટીયાં શીરપર ધરી લાલ પચરંગી,

ટોપી. બલીરે હલનકુ.

ઘોતી પોતી અચ્છી પહેરી મુરજ લબાએ રામ મુરજઠો લબાએ,

પાઉમે પેરી ચંદન પાવડીમાં બમલમાં ભારી એક ભાગવત

પોથી. બલીરે હલનકુ.

અભાડી અંદર રાજ બેઠે, વાત કીધી એક છોટીરામ,

તીન ચરણ પૃથવી ઢે રાજેન છનપે બ્રાહ્મણકે લડકો કરણાએ

રોટી. બલીરે હલનકુ.

બારે દાન દીયો રાજાએ શુકાચાર્યે રોકી સમ શુકાચાર્યે રોકી,

સુલસીદાસ બલીઆસ ચરણકી રધુનાએ આધે પાઉ

પીઠપર રોપી. બલીરે હલનકુ,

~~ગિરનારની~~

[મને થશે નથી વિચારારામ—એ રાજ]

તમે ચીતની વૃત્તિ સુધારે રામ મોહ કાળને મારે. (ટક.)

સાથીડા મહારા નીત્યે રહો નીરમાની,
આ જુઠી ઢેહ જુવાની રામ મોહ કાળને મારો. (૧)

સાથીડા મારા સદા વદ્યો સત્ય વાણી,
આખર છે નામ નીશાની રામ મોહ કાળને મારો. (૨)

સાથીડા મારા કાયમ સતસંગ તમે કરજો,
હીલમાં પાપ થકી તો ઠરજો રામ મોહ કાળને મારો. (૩)

સાથીડા મારા પીંગળ કહેવાત ખ્યારી,
જુલુવંત બને ગીરધારી રામ મોહ કાળને મારો. (૪)

શ્રી કૃષ્ણ મથુરામે' બસકે

તેને ગોકુલ આવના છોડ દીયા

તેને ગોકુલ આવના છોડ દીયા

તેને ગોકુલ આવના છોડ દીયા. શ્રી કૃષ્ણ

જળસે તજ પ્રજવાસી ન કેા,

તેને ગોઆ ચરાના છોડ દીયા. શ્રી કૃષ્ણ

જળસે પ્રીત લખી કૃષ્ણસે

પનપટ આજના છોડ દીયા. શ્રી કૃષ્ણ

કંસકુ માર બચે મહારાજ

જલ્દી અથડાના છોડ દીયા. શ્રી કૃષ્ણ
લલ્લીત કીશોરી સંગ રંગ બીનો
ગોપીઅન નેહકો છોડ દીયા. શ્રી કૃષ્ણ

રંગ રસીયા રાય રણુછોડ છે, કરશનના મુજને કોડ છે,
જોવાના મુજને કોડ છે— રંગ રસીયા.
મુસ્તકે મુખેટ કાનેરે કુંડળ, મુખ યોશ્લી ધમધોર છે—રંગ
બોહાણે શુભરાત લાવીને રાખ્યો, કલ્પતરૂનો છોડ છે—રંગ
પ્રેમ રંગ વશ થઇ મુકી દ્વારકાં, આવી વસ્યા ડાકોર છે. રંગ
ત્રીલોવન તારણ બકત ઓધારણ, એતો મારા ચીતડાનો ચોર છે
કહે હરિદાસ હરી ચરણે રાજો, જોજ અમારા કોડ છે. રંગ

[રાગ મઝલ તાલ ધમાલ]

મન મું રાધાકૃષ્ણ બોલ, તેરા કયા લગેગા મુલ (ટેક)
હડી તોડ જમતમે આયા, માયાસે મહોત લપટાયા,
જો આયા હે જમ હગણી, જો હગણીકા સંમ છોડ;
તેરા કયા લગેગા મુલ

હશ પાંચ કૈસ નહી ચલતે, તેરે હાથ પાંવ નહી હીલતે,
તેરા હીલકી શુંડી ખોલ, તેરા કયા લગેગા મુલ. ૨

મનતો રંગીલા ઘોડા, ઘોડેકું પાંચ બછેરા,
તું કહેતા હે મેરા મેરા, એ કાયામાં કયા હે તેરા,
ઘોડેકી વાંગ મરોડ, તેરા કયા લગેગા મુલ. ૩

મન તું ગોવિંદ ગોવિંદ આવે,તો તો ફરી જનમ નહી આવે,
એમ કહે છે દાસ કબીર, તું ભવ સાગરકું છોડ,
તેરા કયા લગેગા મુલ. ૪

[રાગ સમાજ ધુમાળી]

વૈષ્ણવ જન તો તેને કહિયે, જે પીડ પરાઈ બાણેર,
પર દુઃખે ઉપકાર કરે તોયે, મન અભિમાન ન આણેર ૧
સકળ લોકમાં સહુને વહેં, નિંદા ન કરે કેનીરે,
વાચ કાંછ મન નિશ્ચળ રાખે, ધન ધન જનની તેનીરે ૨
સમ દષ્ટિને તૃષ્ણા ત્યાગી, પરમી જેને માતરે,
જીવ્હા ચકી અસત્ય ન ખોલે, પરધન નવે ઝાલે હાથરે ૩
મોહ માયા વ્યાપે નહિ તેને, દ્રઢ વૈરાગ્ય જેના મનમાંરે

ભણે નરસેયો તેનું હરશન કરતાં, કુળ ઇકોતેર તાર્યા રે. ૪

રાગ લાવણી

વેલાં ભલે થયાંરે, અમને વેલામાં શુષ્ક લાખું

આઈ અમે વેલાં, બેન અમે વેલાં. વેલાં ૧

આજળ તો અમે કાંઈ નવ બહુતાં, મન માયામાં બાંધું,
ભવસાગરમાં બુલ્યા પડ્યા ત્યાં, મારગ મળીયા સાધુ. વેલાં
વેલાં બહીને તમે અળમાં રહેજો, વેલાં વેલાંના કામ કર્યો,
પ્રેમ ભાવથી ભજન કરીને, ગિરધારીને વર્યો. વેલાં. ૩
વેલાંની મતતો વેલાં બણે, દુરીબનીશ થું બણે,
જે રસ છે દેવી દેવતાને દુર્લભ, તે રસ વેલાં માણે. વેલાં.
વેલાં મટીને ડહાં ન થઈએ, નીરશુષ્ક કીધાં મારે નાથે,
માળ પણાની પ્રીતલડી, મારા હરીએ બલ્યાં હાથે. વેલાં.
વેલાં રહીને હરીરસ પીએ, સંતના ચરણમાં રીબ્યાં,
આઈ મીરાં કહે પ્રણુ ગીરધર મળતાં, સવળાં કારજ સીધ્યાં.

રાગ—સોરઠ.

તું તો ન્યારો રહીને, ખેલે છે નારાયણારે ટેક
 તારી ઇચ્છા તો સૌ માયા, તેમાં સઘળા લોક સમાયા,
 તું નિર્ગુણ પણ ગુણ તુજમાં, હીસે ઘણારે. તું તો.
 પવન પાવકનો પિંડ બનાવે, તેમાં ચૈતન્ય તારું આવે,
 તુંજ કહાપણ બોતામાં, કાંઈ નહીં મણારે. તું તો.
 નટ જેમ પટને ઝોથે રહે છે, સકળ પુતળાં નાચ કરે છે,
 તેમ તારા કરમાં સર્વેના તાંતણારે. તું તો.
 એક કળે સૌ જગત હલાવે, ચમકે દ્રષ્ટિ જેમ લોક ચલાવે
 ઇચ્છા, જ્ઞાન, ક્રિયા, ગુણ તારા, સોહામણારે. તું તો.
 તું ખેલે છે બાલ તારી, એમાં ન પહોંચે બુદ્ધિ અમારી,
 એટલે તુંજને ભજવાં ભાંજે, બ્રમણારે. તું તો.

રાગ—સોરઠ.

કાયા છે ત્યાં મુખી કર સ્મરણ કીરતારનું રે, ટેક.
 જાતન કર્યું જઠરામાં જેને, તારો દેહ સ્વચ્છ છે તેને,
 તેણે કામ કર્યું છે અતિ ઉપકારનું રે. કાયા.

પ્રસવ થયા પહેલું પય કીધું, માતાના સ્તનમાં રચી લીધું,
તેને કારજ સાધ્યું તારા આહારનુંરે. કાયા.

કાન નેત્ર લીધા છે કેવાં, સરવે અંગ અમુલ્ય એવા,
અંતઃકરણ કીધું છે, વિવિધ વિચારનુંરે. કાયા.

હાંત લીધા છે આવણું ચાવવા, અન્ન સરળઉ ઉદર ભરવા,
કર લીધાં છે કારજ કરવા, વહેવારનારે. કાયા.

સુર હુલ્લ મનુષ્યા દેહ પામી લ'પટ ના થાવું લુણ હસમી,
છોટમ શરણુ અહીલે. સરજનહારનું રે. કાયા.

રામ ખ્યાલ

કનેચો તેરા કાળો, મોહન જાંસીવાલો, કેસે ખ્યાહુ રાધે. ટેક
કાળો કાળો મતકર ચોવાલણ, જનકો હે રખવાયો સમ
જનકો હે રખવાયો

કાલીંદ્રીમાં, કદ પ્રડચો હે, કુંક બચો કાનો હે કાળો
મોહન જાંસીવાલો

રાધા મેરી એસી ગોત્રી, જેસો સંદ્ર હલમારો રામ જેસો

કનેયો તેરો એસો કળો કેસે કરે'ગે મારી રાધા પતીચારો
કેસે ખ્યાહુ રાધે કનેયો.

શરધરકી એ ગોવા ચરાવે, જોઢી કામળો કળો
હુંટી હુંટી હધી માખણ ખાયે, કેસે કરે'ગે મેરી રાધાકો
ગુનરો રામ કેસે ખ્યાહુ રાધે. કનેયો

જાંચીકી લટપટ સુણી ગોવાલણ, બાલક બડો રસાળો
રામ બાલક બડો રસાળો

સુરદાસ કે સ્વામી રચામળો, સુણ લીજે મનરો હંમારો
રામ કેસે ખ્યાહુ રાધે. કનેયો.

(ગજલ તાલ ધમાલ)

કરો હરિકો લજન ખ્યારે, ઉમરિયા ખીત બતી હે. ટેક
ખૂન શુંલ કેમ કર આયા મનુજ તન ધરજિમે પાયા;
ફિરે વિષયોમે ભરઆયા માત નેહિ યાદ આતી હે. ૧
બાલાર્પન એલમે ખોયા ભેળનમે કામ વચ હોયા,
જુહાવે ખાંટપર સોચ આથ મનકો સતાતી હે. ૨

કુટુંબ પરિવાર મૃત દ્વારા સ્વપન સમુદ્ર દેખ જમ સારા,
 માયાને બલ બિસ્તારા નહીં ચહ સંગ બાતી હે. ૩
 બે હરિકે ચરણ ચિત લાવે સો ભવસાગરકો તર બાવે,
 અક્ષાનંદ મોક્ષ પદ પાવે બેદ વાણી મુનાતી હે. ૪

રામાયણમાંથી લીધેલા પ્રસંગો.

કેવટ આખ્યાન.

ચોપાઇ—

બસુ વિયોગ વિકલ પથુ એસે પ્રભ માતૃ પીતૃ જીવહિ કેસે
 વર વસ રામ મુમંત્ર પઠાયે મુર સરી તીર આપુ ચલી આસે
 માંગી નાવ ન કેવટ આના કહેઉ તુમારા મરમ મેં બના
 ચરણ કમલ રજ કહ સળ કોઉ માનુષ કરણી મુરી કહુ અહક
 છુમત શીલા ભઈ નારી મુહાઈ પાહન તે ન કાઠ કઠીનાઈ
 તરણીહ મુની મરની હુઇ ભઈ વાટ પરે મોડી નાવ હિસઈ

અહ પ્રતિ પાંદો સખ ચરિવારો નહિ જાનો કહ્યુ ચૌર કખારૂ
જે પ્રભુ અવશી પારંગા ચહહુ મોહિપદ પદ પખારન કહહુ

છંદ—પદ પદ ઘોષ ચહાઈ નાવ ન નાથ ઉતરાઈ ચહો
મોહિ રામ રાઉરી આની દશરથ શપથ સખ સાચી કહો
વરૂ તીર મારહી લછણપે જહાં લગી ન પાંવ પખારીહું
તળ લગી ન તુલસીદાસ નાથ કૃપાલુ પાર ઉતારી હું

હોહો—સુની કેવટકે વૈન, પ્રમ લપેટે અટપટે

વિહંસે કરણા અચન, ચિતે જાનકી લછણ સન

ચોપાઇ—

કૃપા સિંધુ બોલે મુસકાઈ સોઈ કરહું જેહિ નાવ ન જાહિ
વેગી આની જલ પાવ પખારૂ હોત વિલંબ ઉતારહુ પારો
જાહે નામ મુમીરત એક વારા ઉતરહિ નર ભવસિંધુ અપારા
સો કૃપાલુ કેવટહિં નીહોશ જેહી જગ કિયેતિહુ પગતે ચોશ
પદનખ નીરંખી દેવ સરી હરખી સુની પ્રભુ વચન મોહમતિ કરચી
કેવટ રામ રબાયમ પાવા પાની કઠવતા ભરિ લઈ આવા
અતિ આનંદ ઉમંગી અમુરાગા અરણુ ચરોજ પખારન લાગા
વર્ષિ મુમન મુર સીકલ સિરાહી ચહિસમ પુણ્યપુજ કાઉ નાહિ

હોહો—ચરણ ઘોષ જલપાન કરી આપ સહિત પરીવાર
પીતરપાર કરી પ્રભુહી પુની મુદીત ગએ લઈ પાર

સવરી રામ મિલાપ.

ઘોષાધ—

તાહિ દેઈ ગતિ રામ ઉદારા શબરીકે આશ્રમ પગુ ધારા
શબરી દેખી રામ ગૃહ આયે મુનીકે જયન સમુગ્રી મન ભાયે
સરસીજ લોચન બાહુ વિશાલા જટા મુકુટ શીર ઉર જનમાલા
શ્યામ ગૌર સુંદર દોઉં ભાઈ, શબરી પરી ચરણ લપટાઈ
પ્રેમ મગન મુખ જયન ન આવા પુનિ પુનિ પદસરોજ શીરનાવા
સાદર જલ લઈ ચરણ પખારે પુનિ સુંદર આસન બેઠારે

હોહો—કંઠમુલ કલ સરસ અતિ. દિયે રામ કહે આનિ

પ્રેમ સહિત પ્રભુ બાએઉં, પારહિબાર બખાનિ

ઘોષાધ—

પાણી ભેરિ આગે લઈ ઠાઠી પ્રભુહી બીચોડી પ્રીતિ અતિ બાહી
કેહિ વિધિ અસ્તુતિ કરેં તુલસી અંધમ ભાતમે જડમતિભારી

અધમ તે અધમ અધમ અતિ નારી તીન મહેં મેં મતિમંદમવારી
 કહ રઘુપતિ સુન ભામિની ખાતા માનોં એક ભક્તિકર નાતા
 ભતિ પાંતિ કુલ ધર્મ અઠાઇ ધનખલ પરિજન ગુણ ચતુરાઈ
 ભક્તિ હિન નર સોહત કેસે ખીનુ જલ વારિદ દેખીય જેસે
 નવધા ભક્તિ કહોં તોહિ પાંહી સાવધાન સુનુ ધર મનમાંહિ
 પ્રથમ ભક્તિ સંતન કર સંગા દુસર ભક્તિ મમ કથા પ્રસંગા

દોહો—ગુરુપદ પંકજ સેવા, તીસરી ભક્તિ અમાન

ચોથી ભક્તિ મમ ગુણ ગણ, કરે કપટ તણજાન

ચોપાઇ—

મંત્ર જપ મમ દ્રઢ વિશ્વાસા પંચમ ભજન સો વેદ પ્રકાશા
 છઠ દમ શીલ વિરતી બહુ કર્મા નીરત નીરંતર સજન ધર્મા
 સપ્તમ સખ મોહિમય જગ દેખે મોતે સંત અધિક કર લેખે
 અષ્ટમ યથા લાભ સંતોષા સપનેહું નહિ દેખહિ પરદોષા
 નવમ સરલ સખસો છલહીના મમ ભરોંસ જીય હર્ષ ન દીના
 નવ મહ જીનકો એકો હોઈ નારી પુરૂષ સચરાચર કોઈ
 સો અતિશય પ્રીતિભામિની મોંરે સકલ પ્રકાર ભક્તિ દ્રઢ તો

ચોગીવૃંદ દુર્લભ ગતી જોઇ તો કહું આજ સુલભ ભઇ સોઈ
મમ દરશન ફલ પરમ અનુપા જીવ પાવે નીજ સહજ સ્વરૂપા

રામ હનુમાન મિલાપ.

ચોપાઈ—

આગે ચઢે બહુરી રઘુરાઈ રૂપ્યમૂક પર્વત નિયરાઈ
તહે રહ સચીવ સહિત સુગ્રીવા આવત દેખી અતુલ બલ સીંવા
અતિ સુભીત કહ કુન હનુમાના પુરૂષ પુગલ બલરૂપ નિધાના
ધરિ બદુરૂપ દેખ તૈ જાઈ કહી સુજન જીય સૈન બુઝાઈ
પઠવા વાલિ હોય મન મૈલા ભાગોં તુરત તજો ચહ શૈલા
વિપ્ર રૂપ ધરી કપી તહ ગયેહ માથ નાય પૂછત અસ ભયહ
કે તુમ શ્યામલ ગૌર શરીરા ક્ષત્રીય રૂપ કીરહુ વન વીશ
કઠીન જીભી કેમલ પદ મામી કવન હેતુ વન વિચરહુ દ્વામી
મુદ્દલ મનોહર સુંદર ગાતા સહત દુસહ વન આપત ખાતા
કે તુમ લીન દેવમહ કોઈ નર જ્ઞારાયણ કે તુમ કોઈ ?

હોહો—જગ કરણ તારણ લવહિ, લંજન ધરણી ભાર

કો તુમ અખીલ ભુવનપતિ, લીન્હ મનુજ અવતાર

ઓપાધ—

હસી બેલે રઘુવંશ કુમારા વીધીકર લીખાકો મેટન હારા
કેશલેશ દશરથકે જાયે હમ પીતુ વચન માની વન આયે
નામ રામ લક્ષ્મણ હોઉ ભાઈ સંગનારી સુકુમાર સુહાઈ
યહાં હરી નીશીચર વેદેહી ખોજત વિપ્ર ફીરહી હમ તેહી
આપન ચરીત્ર કહા હમ ગાઈ આપ કકહુ નીજ કથા પુઝાઈ
પ્રભુ પહીચાની પર્યો ગ્રહી ચરણા સો મુખ ઉના જાય નહી વરણા
પુલકીત તતુ મુખ આવ ન વચના દેખત રચીર વેશકી રચના
પુની ધીન્જ ધરી અસ્તુતી કીન્હા હર્ષ હૃદય નીજ નાથહી ચીન્હા

ન્યાઉ મૈં પુછા સઘ તુમ કસ પુછહું નરકી નાઈ
તવ માયારશ પ્રીશૈ ભુલાના તાતે મં નહી પ્રભુ પહીચાના

હોહો—એક મંદ મં મોહ વશ, કુટીલ હૃદય અજ્ઞાન

પુનિ પ્રભુ મોહી વીસારેહુ, દીનબધુ લગવન

ઓપાધ—

સુનો કપી જય જનસીં જની ઉના તૈં મંમ પ્રીય લક્ષ્મણ હુના
સમક્ષીં મોહી કહ સખ કેમ્ સેવક પ્રીય અનન્ય ગતી હોઈ

રામ વાલી સંવાદ.

ચોપાઈ—

ધર્મ હેતુ અવતરેઉ ગુસાંઈ, મારેઉ મોહિ વ્યાધકી નાઈ
 મેં ઘેરી સુગ્રીવ પિયારા કારણ કવન નાથ મોહિં મારાં
 અનુજ વધુ લગિની સુત નારી મુન શઠ યે કન્યા સમચારી
 ઇન્દ્રી કુદ્રુષ્ટિ વિલોકે જોઈ તોહિ વધે કષ્ટ પાપ ન હોઈ
 મૂઠ તોહિ અતિશય અભિમાના, નારિ શીખાવન ધરસી ન કાના
 મમ ભુજબલ આશ્રિત તેહિ જની મારા ચડસી અધમ અભિમાની

દોહો—સુનહુ રામ સ્વામી સુભગ, ચત્રે ન ચાતુરી મોરી
 પ્રભુ અજહુ મેં પાતકી, અન્તકાલ ગતિ તોરી

ચોપાઈ—

સુનત રામ અતિ કોમલ બાની વાલી શીશ પરસેઉ નીજ પાની
 અચલ ઠરે તનુ રાખહુ પ્રાના વાલી કહા સુનુ કૃપા નીધાના
 જન્મ જન્મ મુનિ યતન કરાહિ અન્તરામ કહી આવત નાહિ
 જામુ નામ બલથંકર કાશી દેત સબહિ સમ ગતિ અવિનાશી
 મમ લોચન ગોચર સોઈ આવા બહુરિકી પ્રભુ અસ બનહિ બનાવ

છંદ—

સો નયન ગોચર જાસુ ગુણ નિત નેતિ કહી શ્રુતિ ગાવહિં
 જીતિ પવન મન ગો નરસ કરી મુની ધ્યાન કબહું કી પાવહી
 મોહી જાનિ અતિ અભિમાન વશ પ્રભુ કહેઉ રાખું શરિરહિં
 અસ કવન શઠ હઠી કાટિ સુરતરૂ વારિ કરહિં કરીરહિ
 અમ નાથ કરી કરૂણા વિલોકહુ દેહુ યહ વર માંગઉ
 જોહિ યોનિ જન્મઉ કર્મ વશ તહે રામ પદ અનુરાગઉ
 યહ તનય મમ સમ વિનય બલ કલ્યાણુ પદ પ્રભુ દીજીયે
 ગ્રહી બાંહ સુર નરનાહ અંગદ દાસ અપનો કીજીયે

ટોહો—રામ ચરણ દ્રઢ પ્રીતી કરી વાલી કીન્હ તનુ ત્યાગ
 મુમંત માળા જીમી ગલેતે પડત ન જાણે નાગ

હનુમાન વિભિક્ષણુ મિલાપ.

ચોપાઈ—

જીવન એક પુનિ દીપ સુહાવા હરા મંદીર તહા લિન્ન બનાવા
 રામ નામ આંકત ગૃહ સોહા વરણી ન જાય દેખી મન મોહા

હોહો—રામ નામ અંકિત ગૃહ, શોભા વરણી ન જાય
 નવ તુલસી કે વૃન્દ બહુ, દેખી હરિષિ કપિરાય

ચોપાઈ—

લાંકા નિશીચર નિકર નિવાસ ઇહાં કહાં સજ્જન કર વાસ
 મન મહેં તર્ક કરન કપિ લાગે તાહિ સમય બિભીષણ બાગે
 રામ નામ તેહિ સુમિરણ કિન્હા હૃદય હર્ષિ કપિ સજ્જન ચિન્હા
 ઇહિ સન હઠ કરિહૌ પહિચાનિસાધુ તે હોય ન કારજ હામિ
 વિપ્ર રૂપ ધરિ વચન સુનાયે સુનત બિભીષણ ઉઠી તહિં આયે
 કરી પ્રણામ પુછી કુશલાઈ વિપ્ર કહહું નિજ કથા બુઝાઈ
 કેા તુમ હરિ દાસનમેં કેાઈ મોરે હૃદય પ્રીતિ અતી હોઈ.
 કેા તુમ રામ દીન અનુરાગી આયેહુ મોહી કરન બડ ભાગી

હોહો—તબ હનુમંત કહી સબ, રામ કથા નિજ નામ

સુનત યુગલ તન પુલક મન, મગન સુમિરી ગુણગ્રામ

ચોપાઈ—

સુનહુ પવનસુત રહનિ હમારી જિમી દશનમેં જીલ ખિચારી
 તાત કબહું મોહિં બનિ અનાથા કરિહહિં કપા ભાનુકુલ નાથ
 પ્રામસ તનુ કહુ સાધન નાહિ • સરોજ મનમાંહિ

અખ મોહિં લારીં લરૌંસા હનુમંતા બિનુ હરિકૃપા મિલહિં
નહિં સંતા

જો રઘુવીર અનુગ્રહ કીન્હા તો તુમ મોહિં દરશ કપી હીન્હા
સુનહુ બિલીષણુ પ્રભુકી રીતી કરહીં સદા સેવકપર પ્રીતિ

ગઢ પરવતસે ચલા દીગંબર, મથુરા નગરી આયા હો (૨)
જોગી હુવારે આયા નંદ ઘેર, જોગી હુવારે આયા હો. ગઢ.
વાઘંબર પીતાંબર શેભે, સેષ નાગ લપટાયા હો,
મુખકે ઉપર તીલક ચંદ્રમા, જોગી જટા બઢાયા હો ગઢ.
ખટર ખટર ગજે રૂદ્રકી માળા, ફટર ફટર મૃગ છાલા હો,
લચર લચર આવો ભંગજ ચાપે, અજમ રૂપ ધરી આયા હો.
ભીક્ષા લેઈ આઈ નંદરાણી, કંચન થાળ પુરયા હો,
લ્યો ભીક્ષા આસન પર બઝ્યો, મેરો ગોપાલ કરાયા હો. ગઢ.
ના ચૈયે તેરી દોલત ફુનીયા, ના ચૈયે માલ બબના હો,
તેરા બાલકમ દરશન કરના, મેરા ગુરૂને બતલાયા હો. ગઢ.
આળક લેઈ આઈ નંદરાણી, અંચળ ઝોથ છુપાયા હો,
આંચ બેર પરકમા કરકે, સીંદી નાદ બબયા હો. ગઢ.

ચૌદ ભુવનકા અંતર જામી, બાળક રૂપ બન્યા હો,
હાસ નારણસીંગ શુર પ્રતાપે, શંભુ દરશન પાયા હો. ગઢ.

શ્રીકૃષ્ણનું પારણું.

હલલલ હાલ વાલરે પ્રભુજી પારણીઆમાં પોઢો
ધુમલડી ઘાલ વાહલરે પ્રભુજી પારણીઆમાં પોઢો
મોર પુતળીને રે ચકલી કુંભખડે ઝાઝી ટાંગી
પારણીઆને ફરતી ધુધરી રતન ચુનીઓ ચગકે

હલલલલ (૧) ધુમડત્રી (૨)

સોના કેરૂં પારણું ને કોર વીજળી જેવી
ચારે છેડે ચાર અંદ્રમા મેલ્યાં વચમાં સુરજ રચીઓ

હલલલલ (૧) ધુમડત્રી (૨)

સોનાની છે સાંકળી ને સુંદર હીરની દોરી
માતાં જશોદા લાલને કુલાવે ઉમી વ્રજની ગોપી

હલલલ (૧) ધુમલડી (૨)

શ્રી રૂચીરનાં ખરોતીઆને ધાવણી હાથમાં આપી

લાડકવાયે દાલ રૂવે ત્યારે માતા જશોદા ધવરાવે
હલલલ (૧) ધુમડલી (૨)

હઝતોને રમતો રંગીલો આવે ને નંદરાય બોલાવે
પ્રેમ કરી પારણીએ પોઢો મહેર કરી મારે વાહલે
હલલલ (૧) ધુમડલી (૨)

ધુમ મચી જશોદાને આંગણે બેવા છેલ છબીલો
ગોપી ગોવાળો ટોળે મલ્યા છે પ્રેમી જન ઘણા ભકતો
હલલલલ (૧) ધુમડલી (૨)

અખીલ ગુલાલ ઉડે અતિ ઝાઝાને નમીનમી લોક વધાવે,
માતા જશોદા આરતી ઉતારે જયજય વૈકુંઠ રાયે
હલલલલ (૧) ધુમડલી (૨)

૧ કહીએ જશોદા માડી, કાનાના લક્ષણ ભારી. મારી માડી.
શામળીઓ તારો ચાર છે.

૨ મેં સુણો જશોદા માડી, હવે વાત કહું વીસતારી. મારી માડી.
શામળીઓ માખણ ચોર છે,

૩ સખીઓ બેઠી સાથે, અબંધે ગ્વાલગાળ સંગાથે. મારી માડી.

શી કેથી માટ ઝિતારું, માફ માખણ ખાવા માંડ્યું. મારી
 ગ્વાલખાળે માખણ પીધું, માફ ઘર ધુળધાણી કીધું. મારી
 એને પીવાય એટલું પીધું, ખાકીનું દેખી દીધું. મારી
 એને ગોરસ લાગે મીઠું, જાણે કોઈ દહાડે નવ દીધું. મારી
 મેં પુઠેથી પકડી લીધો, મારા મેં પર કોગળો કીધો. મારી
 હું પકડી એને ખીજી, ત્યારે આંખો દીધી મીંચી. મારી
 હું પકડી ને અહીં લાવી, મારા વરની ખાંચ ઝલાવી. મારી
 દાસ છોટાને સ્વામી કાળો, લટકાળો ને રૂપાળો. મારી

શ્રી ભગવાનનાં ૧૦૮ નામ.

ગુરુ ગોવીંદ કૃપાનીધી કેશવ કમળાનાથ કૃપાળ
 કમળ નયન કર્ણાસાગર શ્રી કૃષ્ણ હરે ગોપાળ
 ગોપીજન વલ્લભ ગીરધારી શ્રી ગોપનાથ ગોપેશ
 ગોકુળચંદ્ર ગદાધર ગોમતી પ્રિય રમેશ
 ગારાક્ષ્ય નૃસિંહ નરોત્તમ નંદલાલ નરરૂપ

જગન્નાથ જળસાઈ જનાઈન જોતીરૂપ જગરૂપ
 જગદાધાર જશોદા નંદન જગજીવન જુગનેસ
 શ્રી જુમના વલ્લભ જુગ વંદન જગદીશ્વર જમુનેસ
 અકેપ્રાણી અતુભુજ અચ્યુત ચિદાનંદ શુભકંદ
 ચતુર બાહુ ચાહ્નું રતન મર્દન શ્રીધર પરમાનંદ
 દયાસીંધુ દામોદર દીનપતી દીનાનાથ દયાલ
 દીનબંધુ પ્રભુ દેવકીનંદન નરપતિ સુરપતીપાળ
 શ્રીપતિ પદમાપતી રાધાપતી કમળાપતી ભવેસ
 દધીજીપતી રૂક્ષમણીપતી સાગર સીતાપતી રૂષિકેસ
 પદમ નાભ પુરશોતમ પરીબ્રહ્મ પરમ પુરૂષ પરમેશ
 પુષ્કરાક્ષ પરમાક્ષ પરમ પ્રભુ મધુસૂદન મથુરેશ
 ધરણીધર અવનીધર ભુધર વસુપતી મહીધારી
 કોસ્તુક ભુધર પીતાંબરધર વંશાધર કુંજગિહારી
 માધવ મુરમર્દન મધુમર્દન મતીવીક્રમ સુખધામ
 સુકુંદ મેઘવરણ મહાબાહુ જહુપતી સુંદર શ્યામ
 શ્રી રામચંદ્ર પ્રભુ દશરથ નંદન દયાસીંધુ ભગવંત
 માંમ પાહી પાહી માંમ પાહી માંમ પુરાણાં નંદ અનંત
 અષ્ટોત્તર શ્રી નામ કૃષ્ણના ગણી ગણી જે જન ગાય

રોગ દોષ દુઃખ કલેશ જશે, વળી પળમાં પાપ પલાય
મન વાંછીત ફળ તેને મળશે દયો કહે છુ વાણી
કેટીક કાર્ય તજીને લજીલે દઢકર સારંગપ્રાણી

લવસાગરથી નાવડી હમારીરે તારો તારો ગુરૂજી એક વારી
તોફાનમાં પડી નાવડી હમારી હવે ખુડવાની થઈ છે તઈયારીરે.
લવસાગરથી.

કામના છે કછવા ને મોહના છે મછવા
મદ મધરથી લેજો ઉગારીરે—તારો તારો ગુરૂજી.
મોહ તાણા માંહી જાળમાં ફસાયો ને માયા નીરલયું ભારી
ગોળ કુંદાળુ ફરે નાવડી હમારી હવે ખુડવાની થઈ છે તઈ-
અરીરે—તારો તારો ગુરૂજી

પ્રભુ કૃપાએ મારા સ્વામી પધાર્યા નાવડીને ખુબ હલકારી
સંતોષરૂપી સઢ મુકયો છુટયો એવા લગતોને લીધા ઉગારીરે
તારો તારો ગુરૂજી એક વારી.

ગજલ તાલ.

હે પીયા દર્શન મુઝે તુમરા વીયોગ સતા રહાહે ટેકઃ
છોડ કર ધરમે મુઝે તુમ જા ખસે પરદેશમે

યહ મેરા દીન ચારકા જોખન મુક્તમેં જા રહા હૈ. ૧
 ખાના વ પીના સોવના ઘર કામ કાજ બુલા દીયા,
 દીન રાત મન મેરા તેરે મીલનેકી આશ લગા રહા. ૨
 તેરા કહા માના નાહ યહ બુલ મેરી હય સહી,
 અખ તો હયા કર માફ કર દીલ હમેરી પછતા રહા ૩
 જાન કર દાસી સદા આય કે મુઝે મીલ જાઈએ,
 શ્રદ્ધાનંદ ચરણ નમે તેરે કર જોડ અરજ સુના રહાં. ૪

ગઝલ તાલ

માન લે કહના મેરા દુનીયાંકી લાલચ છોડ દે. ટેક.
 ચાર દિનકી જાંઘી આખીર યહાસે જાયગા,
 સખ તરફસે દિલ હટા હરિકે ચરણમેં જોડ દે. ૧
 યહ સખી સ્વારથભરે જીનકો પિયારે જાનતા,
 લજન કર પ્રભુકા સદા સખસે પ્રીતિ તોડદે. ૨
 બાલકપણા જોખન ગયા બુઢા હુયા મરણે લગા,
 અખતો મુરખ ચેતકર વિષયોંસે મનકો મોડદે ૩
 યહ તેરા મનુષ જન્મ પલપલમેં ખીતા જા રહા,
 શ્રદ્ધાનંદ મીલે નહી પ્રીર જો તું લાખ કરોડ દે. ૪

(ગઝલ તાલ ધમાલ)

રામ દશરથકે ઘર જન્મે ધરાના હો તો એસા હો
 લોક દર્શનકો ચલ આયે સુહાના હોતો એસા હો ટેક
 યજ્ઞકે કામ કરનેકો મુનીશ્વર લે ગયા બનમેં
 હોયે શીશ દૈત્યનકે નિશાના હો તો એસા હો. ૧
 ધનુષકો બાયકર તોડા જનકકી રાજધાનીમેં,
 ભુપ સબ મનમેં શરમાયે લબના હોતો એસા હો. ૨
 પિતાકી માનકે આજ્ઞા રામ બનકો ચલે જબહી,
 ન છોડા સંગ સીતાને જનાના હો તો એસા હો. ૩
 સિયાકો લે ગયા રાવણ બનાકર વેષ ભેગીકા
 કરાયા નાશ સબ અપના દિવાના હોતો એસા હો ૪
 પ્રીત સુગ્રીવસે કરકે ગિરાયા બાણસે વાલી
 દિલાઈ નાર ફિર ઉસકી યરાના હોતો એસા હો. ૫
 ગયા હનુમાન સીતાકી ખબર લેનેકો લંકામેં
 જલા કરકે નગર આયા સિયાના હો તો એસા હો. ૬
 બાંધ સેતુ સમુદ્રમેં ઉતારા પાર સેનાકો,
 મિટાયા વંશ રાવણકા હરાના હોતો એસા હો. ૭

રાજ્ય દેકર વિલીપણુકો અયોધ્યા લોટકર આયે,
વો બ્રહ્માનંદ બલ અપના દિખાના હો તો એમા હો. ૮

કૃષ્ણ પ્યારે શામળે દરશન દીખાતે કયું નહીરે (૨)
દીલ ધડકતા હે મેરા જલવા દીખાતે કયું નહીરે (૨)
તુમને અરબુનકો સુનાઈ ગીતા રથમેં ખેઠકે;
એકહી અપના બચન, હમકો સુનાતે કયું નહીં રે (૨)
વૃંદાવનકી કુંજમેં કયા બળતાયા બંસરી,
ઓ મન મોહન મધુરી બંસી, હમકો સુનાતે કયું નહીરે. [૨]
એ જાંઘગીકા કયા ભરોંસા મીઝના હોય સો આઈ મીઝ
અગર નહિંતો લેકે બંજર માર જાતે કયું નહિંરે [૨]
મેમકી તુજકો કસમ હે અગર જો મીઝના ના મુજે,
તો તું અપના હાલ મુજકો, કહે કે જાતા કયું નહીરે (૨)

શામળીયા પીતાંબર ધારી,
તારી ગરૂડ ઉપર અસવારી હો શામળીયા,
રાધાવર રંગના રસીયા,

મારા રહ્ય કમળમાં વસીયા હો શામળીયા-
 પ્રભુ મુખપર મોરલી ધારી,
 બડિં ચરણ કમળ બલીહારી હો શામળીયા.
 પ્રભુ પીળાં પીતાંબર શોભે,
 તે જોતાં મનડું લોભે હો શામળીયા.
 રણુછોડ રંગી, મારા જન્મ જન્મના સંગી
 હો શામળીયા.

રણુછોડ રાયા, મને લાગી તમાસી માયા,
 હો શામળીયા.

પ્રભુ દ્વારકાંથી આવ્યાં,
 ભકતોને લાડ લડાવ્યા હો શામળીયા.
 હરીદાસ છોટાના સ્વામિ,
 ઘટ ઘટ છો અંતરજમી હો શામળીયા.

આનંદ મંગળ આજરે—સામળીઆ વહાલા
 નીરખવા નંદ કુમારે—સામળીઆ વહાલા
 પીળા પીતાંબર પહેરીઆ—સામળીઆ વહાલા
 કપાળે તીલક કેસરીઆ—સામળીઆ વહાલા
 માથે મેઘડી રૂડો પાથરે—સામળીઆ વહાલા

દરસન નો મલ્યો રૂડો લાગરે—સામળીઆ વહાલા
 બાહેછે બાળુ બંધરે—સામળીઆ વહાલા
 અતીએ લગુ લાંછનરે—સામળીઆ વહાલા
 હિર ગજ મોતી કેરા હારરે—સામળીઆ વહાલા
 કટીએ કંદોરા બેને ચારરે—સામળીઆ વહાલા
 દાસ છોટાના સ્વામી સામળા—સામળીઆ વહાલા
 મુકોને મનકેરા આમળા—સામળીઆ વહાલા

હરી ભજવાનું ટાણુરે [૨]
 વાલીડા તમને નહી મળેરેજી.
 મનખો તારો નહી આવે વારંવાર [૨] હરીભજવાનું
 વાગોળ થઈ અવતરશોરે બંધે માથે લટકશોરેજી,
 મુરખ ખાસો ગોફણુ કેરા માર [૨]
 ગોફણોના ગોળારે વાલીડા તમને વાગશેરેજી. હરી.
 બળદ થઈ અવતરશોરે આડા ચીલા કાપશેરેજી,
 મુરખ ખાસો પેરોણુ કેરા માર [૨]
 પેરોણુની આરોરે વાલીડા તમને વાગશેરેજી. હરી.
 કુતરા થઈ અવતરશોરે ગલીએ ગલીએ ભટકશેરેજી,

મુરખ ખાસો લાકડીઓ કેરા માર [૨]
 લાકડીઓના મારે વાલીડા તમને વાગશેજી. હરી
 શુરને પ્રતાપે જેઠીદાસ બોલીયારેજી,
 શોધી કાઢો સંત પુરુષનો સાથ,
 જન્મ મરણની પીડારે [૨]
 વાલીડા તારી ભાંગશેજી. હરીભજવાનું.

વહાલા વેગે આવોરે, દયા દીલ લાવોરે
 ભીડું મારી ભાગવારેજી.

નહીં આવો તો જશે તમારી લાજ (૨) વહાલા
 પાપ તાપ સંતાપથી પૃથ્વી પામી ત્રાસ.
 ગૌ રૂપે શરણે જતાં પ્રગટયા શ્રી અવીનાશ.

એ શરણુ તમારે, સુખ કરનારે. વહાલા.
 મીરાં ધ્રુવ પ્રહલાદને ભાવીક નરસિંહદાસ,
 અનેક ભક્ત ઉગારીયા એની છે હમને આશ;

આશ છે તમારીરે, હરિ ઉરમાં ધારોરે. વહાલા.
 હેમનો દવ વરસ્યો હરિ, ટાઢે કંપે કાચ
 મસંત હરશન હામવી, હુંક કૌર રઘુરાય.

હરિ હૃદય આધારારે, કંઈ નહીં ન્યારારે. વહાલા.

હોરી.

વૃજમાં હરી હોરી મચાઈ અચરજ મેરો કહોને જાઈ વૃ.

ઉડત ગુલાલ લાલ ભયા બાદલ છુટત હૈ પીચકારી,

વૃંદાવનથી કુંજ ગલનમેં કુમ કુમ કીચ મચોરી

શ્યામ સંગ ખેલન આઈ.

વૃજમાં.

ઈતસે આયે સુઘડ રાખીકા ને હિતસે કુંવર કનાઈ,

હીલી મીલી કાળ પરસપર ખેલે એ સુખ બરણ્યો ન જાઈ

નંદ ઘેર બજત બઢાઈ.

વૃજમાં.

રાધે સાન કરી સખીયનકુ' જુડ જુડ લીલી જાઈ

લપટ ઝપટ લીઓ શ્યામ સુંદરકો બર જસ પકર લે આઈ,

લાલકુ તો નાચ નચાઈ.

વૃજમાં.

મોરલી ખીતાંબર લીઓરે છીનાઈ ને શીર પર ચુંદરી ઓઢાઈ

ખીંટી ભાલ નૈનો ખીચ કાજલ નકુવેસર પડેરાઈ

માનુ નવિ નાર બનાઈ.

વૃજમાં.

સુકેત તનુ મેરે મુખ હસત હૈ ને કયાંરે ગઈ ચતુરાઈ

કયાંરે ગએ અબ ખીના તુમારે કયાંરે જશોમતી માઈ

લેત કોણ તમકુ ઓડાઈ.

વૃજમાં.

ફગવારે લેઉંગી જખી જાને દેઉંગી કરીઓ કોટી ઉપાઈ
 દીયો ચુકાય કસર સખ દીનહી તુમહો ચોર કન'ઈ
 બોત દધી માખણ ખાઈ. વૃજમાં.

રામ વીલાસ રચ્યો વૃંદાવન પ્રજવનિત' જહુરાઈ
 રાધે શ્યામકી જોડી જુગલપર સુરશ્યામ બલ જાઈ
 ચીત ઉર રહેન સમાઈ. વૃજમાં હરી હોરી

પદ ૨ જી.

શામળે નેકી જોન બજાવે,
 ઘર ઘરસેં ગોપી ચત્રી આવે સુણી મોરલી સુખ પાવે
 કોઈ સખી તાલ મૃદંગ બજાવે કોઈ નાચે કોઈ ગાવે
 શ્યામ જોઈ અતી સુખ પાવે. શામળો.

કોઈ સખી અખીલ ગુલાલ ઉડાવે કોઈ પીચકારી ચલાવે
 કોઈ સખી નૌતમ કંતુક કરકે મન મોહન રીઝાવે
 શ્યામ જોઈ મોહ બતાવે. શામળો.

બ્રહ્મા મહેશ્વર શેષ દેવ ઝુની કૌતુક દેખન આવે

નાચત લયે અપછશ સુદીત મન તાનમેં વાન મીલાવે
શ્યામ જોઇ મોહમચકાવે. શામજો.

જય જય કાર લયો ત્રીભુવનમાં ને હુંદુલી ગેમ સુનાવે
સુકતાનંદ લાગ બડો ધિજ જનકો નીગમ અતી ગુણ ગાવે
સારદા અતી ગુણ પાવે. શામજો.

(રાગ માઠ)

રે અવતારી, છો ગીરધારી, તમપરવારી, હો ગુપકારી દીસો
છો સુંદીર શ્યામજો
રે વૃજનારી, સરવે વિસારી, મે છે કુંજખીહારી, નીત્ય તમારું
નામ (૧)

સાખી

અધુવનમાં, ગૌવનમાં, ગોપનમાં, સુતીજનમાં, અંગનમાં, દીસો
છો આપ
હરશનમાં, પરસનમાં, મધુરી ગુણ લાવનમાં તામનના ટાળો
છો તાપ. (૨)

સાખી.

પા પી, ગાયાપી, સાને સમજાયાપી, નાચાપી જમના નીર

ઝટપટ ખોલાવાથી વસ ડીંચા જવાથી ખાવાથી ચોરીને

ખીર. (૩)

સાખી.

ખગમાંથી કળમાંથી, જળમાંથી, હાથી રાખ્યો હોંશીયાર,
નળમાંથી રસજળમાંથી, કૌરવના દળમાંથી, પાંડવોનો ઓદ્ધાર. (૪)

સાખી.

દુઃખ હરવા સુખ કરવા ફરી નહીં અવતરવા રંકની સુષુપ્તે રાવ.
ચીત કરવા કૃત સરવા જમડાથી નહીં ડરવા જવ તરવા પીંગળ
ભાવ. (૫) રે અવતારી

કયા લાયા કયા લે જાવેગા ખીના દીયા કુછ મોલતા હે
રામ નામકા સુમરણુ કરી બે દેને વાલા દાતા હે—કયા લાયા.
મટી યુન યુન મહેલ ખનાયા મુરખ કહે ધર મેરા હે
ના ધર તેરા ના ધર મેરા આખર જંગલ ડેરા હે—કયા લાયા.

કોડી કર કર માયા જોડી, જોડ જમાનપે ધરતા હે,
જેસી જસકી કીસમત ખાવા, જોસા ઉનકુ મીલતા હે.—કયા લાયા.

કોઇ દાન ચઢના હાથી ઘોડા, કોઇ દાન મલમલ ખાસા હે;
 કોઇ દાન ઓઢના પડલીસી કમલો, કોઇ દાન જંગલ ખાસા હે-કયા.
 કહેત કપીરા સુન બાઇ સાધુ, જન્મ અમુલ્ય પામ્યા હે
 રામ નામકા સમરણ કર લે જેને વાલા દાતા હે--કયા લાયા.

રાગ ધનાશ્રી

જમુનામેં કુંદ પર્યો. કનૈયો તેરો,
 જમુનામેં કુંદ પર્યો--ટેક
 કાળો કાળો નીર, કાલીંદ્રીકા ભરીયો,
 નીર તો દેખીને ના ડ્યો. કનૈયો તેરો
 માતા જયોદા રૂદન કરે છે;
 નયનુંમે નીર ભર્યો. કનૈયો તેરો
 ટચલી આંગળીએ વહાલે, ગોવર્ધન તોળ્યો;
 ઇન્દ્રકા માન હર્યો. કનૈયો તેરો
 બાઇ મોરાં કહે પ્રભુ, ગિરધરના ગુણ;
 ચરણુંમે ચિત્ત ધર્યો. કનૈયો તેરો

રાગ કપાલી

થવાનું ના થવાનું કહે નળુમી કોણ એવો છે

ન જાણ્યું જનકી નાથે સવારે શું થવાનું છે

અરે લજ્જા બહુ બળીયો, યો બેઠાં ન જાણ્યું

જગત સૌ દાખલા આપે; સવારે શું થવાનું છે

જીવો પાંડવ અને કૌરવ, બહુ બળીયા ગણાયા છે.

ન જાણ્યું બીજાં જેવાએ સવારે શું થવાનું છે.

અર્ધ રાજ રમ્યા જીગદુ ગુમાવ્યું પત્ની સાં સાથે,

ન જાણ્યું ધર્મ જેવાએ સવારે શું થવાનું છે.

હતી સત્યા રૂપે અહત્યા, જગતમાં વાત નહીં છે,

ન જાણ્યું યાત્રી ગૌતમે સવારે શું થવાનું છે.

સ્વરૂપે મોહીની દેખી, સહજન દોડતાં બાસે;

જીવ્યા યોગી થઈ ભોળા સવારે શું થવાનું છે.

થવાનું તે થવા દેજે, બલે મન મરત થઈ રહેજે,

બની મસ્તાની જાણ્યું ના સવારે શું થવાનું છે.

હજારો હાથ નાંખે છે, હજારો મોજમાં મશગુલ;

હજારો શોયમાં છે કે, અમારું શું થવાનું છે.

થાળ.

જમવા પધારોને સુંઘીર શામળા બંસીબર શ્રી હરી,
 જમવા આવોને નંદલાલ ઘેર માહરે બધંજીનું સાલ.
 હુંતો બહુ તમપર વારીજી, જમવા.
 શીરો સાકરનો તો કીધો પીરસીને આગળ દીધો,
 જોઈએ જેવો તેવો કીધોજી. જમવા.
 લાડુ પુરી ને દુધપાક કઢી કીધી છુટી વાલની દાળ,
 પીરશ્યા પરવરના શાકજી. જમવા.
 કેરી કરમડાના અથાણા રાઈતા બણી જાતના કીધા,
 પાપડ તીખાને તમતમતાજી. જમવા.
 ભાત ત્રણ પંખારીનો કીધો, ઉપર શીરો દોરો દીધો,
 છુટી સેવો જેવો કીધોજી, જમવા.
 ભરી જીમના જળની ઝારી આચમન કરીએ મોરારી,
 લઈએ પાનને સોપારીજી, જમવા.
 થાળ મીરાં બાઈએ ગાયો ભોજન રૂડી રીતે પાયો,
 ગીરધરલાલે આરોગ્યોજી, જમવા.

પાન ખીડી.

લેતે જાનેરે શામળીઆ ખીડી પાન પાનકી [૨]

કાથો ને ચુને રામા લલીંગ ચોપાકી ખારે.

ખીડી બની છે નાગર પાન પાનકી.

લેતે જાનેરે.

વંદ્રાવનમાં રાસ રચ્યો છે.

જોડી બની છે રાધેશ્યામ શ્યામકી.

લેતે જાનેરે.

હમ તુમ મીલકે ચોપટ જેલે ખારે,

બાજ બની છે, દીલો જાન જાનકી.

લેતે જાનેરે.

ચંદ્ર સખી લજે બાળકૃષ્ણકું,

જોડી બની છે રાધેશ્યામકી,

લેતે જાનેરે.

આરતી.

ઉતારો આરતી શ્રી કૃષ્ણ વેર આવ્યા,

માતા જસોદા કુંવર કાન વેર આવ્યા,

હરખને હુલામણું શામળીઆ વેર આવ્યા,

ઝીણે ઝીણે ચાખલીએ મેં ચાતીડે, વધાવ્યા રામ,
ઉતારો આરતી શ્રીકૃષ્ણ ઘેર આવ્યા.

શ્રી રામચંદ્ર કૃપાળુ ભજનન હરણુ લાવ લય દારણુ
નવકંઠ લોચન કંઠ મુખકરકંઠ પદકંઠરણુ,
કંઠપ અગણિત અમિતછબી નવનીલ નીરજ સુંદીર
પટપીત માનહુ તડિત રચિશુચિ નૌમી જનકસુતાપર
શિર કિરિટ કુંડલ તિલક ચાર ઉદાર અંગ વિભૂષણ
આભનું ભુજ શર ચાપધર સંગ્રામ છત ખરદ્વણ
ભજ દીનબંધુ દિનેશ દાનવ દલન દુષ્ટ નિકંદન
દ્યુનંદ આનંદકંઠ કૌશલ્યંદ દશરથ નંદન
ધૃતિ વહિત તુલસીદાસ શંકર શેષ મુનિ મનરંજન
મમ દુહયકુંજ નિવાસ કરી કામાદી ખળદળ ગંજન

કર્તવ્યમાં મુકવા લાયક શિક્ષા વચનો.

ઐહરે રામ હરે રામ રામ રામ હરે હરે
હરે કૃષ્ણ હરે કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ હરે હરે.

- ૧ જીવનની એક ક્ષણ કરોડો સોના મ્હોરોમાં પણ ખરીદી શકાતી નથી, તેને વ્યર્થ ગુમાવવા જેવી બીજી કંઈ નુકશાની છે ?
- ૨ સદ્ઉધોગ સદ્ભાગ્યનો સહોદર છે, આજની કિમ્મત આવતી કાલથી ઉબલે છે. આજે બને તે કાલ ઉપર રાખો નહીં.
- ૩ વખત કુદરતનો ખજનો છે, ઘડી અને કલાકો તેની તીજેરીઓ છે, પળો કે ક્ષણો તેના કિમ્મતી હીરા છે, ડાહ્યા માણસો કિમ્મતીમાં કિમ્મતી હીરાને ગુમાવવા કરતાં એક પળને વ્યર્થ ગુમાવવામાં વધારે નુકશાની સમજે છે.
- ૪ જ્ઞાન અને વિવેક ખરી આંખો છે, એના વિના માણસ છતો આંખે આંધળો છે, તે ખાડામાં પડે તેમાં નવાઈ શું ?
- ૫ ડોક્ટર, બેરિસ્ટર કે પ્રોફેસરની ડિગ્રી મેળવવામાં જ કેળવણીનો હેતુ પુરો થતો નથી. પણ બહેર સેવા બજાવવામાં અને આત્મ શ્રેય સધવામાં તેનો ખરો હેતુ પાર પડે છે, ખરી રીતે જેનાથી મનમારતાં શિખવાય તે જ ખરી કેળવણી.

- ૧૫ જે માણસ પોતાની ધૃત્તિને કાપુમાં રાખી શકે નહીં, તે જીવનની મુશ્કેલીઓ દૂર કરી વિજય મેળવી શકે નહીં.
- ૧૬ સમાજસેવા અને દેશસેવા એ ઉત્તમ છે પણ આત્મસેવા એ સર્વથી ઉત્તમ છે; કેમકે જગતના સર્વ પ્રાણીઓને આત્મવત મળે, પરંતુ પથ્થર સમ મળે, અને પરસ્પરી માતા તુલ્ય માને તેનાથીજ આત્મસેવા થઈ શકે છે.
- ૧૭ પ્રશંસાની ધૃત્તિ રાખો નહીં, પણ પ્રશંસા થાન્ય તેવાં કાર્યો કરો છી તે સત્કાર્યની સાથેજ રહે છે.
- ૧૮ જે તમારે મ્હોટા થવું હોય તો પ્રથમ નહાના બનો, ઉંડા પાણી નાખ્યા વિના મ્હોટું મકાન ચણી શકાતું નથી.
- ૧૯ મ્હોટા ઇંતુ માપ ઉમ્મરથી કે શ્રીમંતાઈથી નહીં પણ અક્ષયથી કે ઉદારતાથી થાય છે. માટે ડાહ્યા અને ઉદાર બનો.
- ૨૦ તજવારની કિમ્મત મ્યાનથી નહીં પણ ધારથી થાય છે તેમ માણસની કિમ્મત ધનથી નહીં પણ સાધવારથી થાય છે.

- ૧૨ વૈર લેવું એ હલકાઈનું કામ છે; ત્યારે ક્ષમા કરવી એ મહોટાઈનું કામ છે; વૃક્ષો પત્થર મા-
રનારને પણ ફળો આપે છે.
- ૧૩ વાદળાંઓ વરસે અને વૃક્ષો ફળે ત્યારે નીચે નમે છે, તેમ સમૃદ્ધિ પામ્યા પછી વધારે નમ્ર બને તેજ સજ્જન ગણાય.
- ૧૪ વરસાદ માંગ્યા વગર વરસે છે તેમ સજ્જનો માંગ્યા વગર પોતાની સમૃદ્ધિ પરોપકારના કા-
મોમાં ખરચે છે.
- ૧૫ મોટી પદવીએ ચઢ્યા પછી મદીબોન ઉપર તેજ શેતાન, શેતાનના ઉપર કાંઈ શીંગડા ઉમવાં નથી.
- ૧૬ સખાવત સ્વર્ગ ના કુંચી છે, અને દયા જ્ઞાન-
દાનીનો ખજાનો છે; પથ્થર જેવા હૃદયની સા-
થે જ્ઞાનદાની રહેતી નથી.
- ૧૭ નદીનું પાણી અસલ સમુદ્રમાં ભળે છે, તેમ જ્ઞાન આપનારની ફેલિત પાછી ગમગમી જે દાતાનેજ મળે છે.
- ૧૮ ભૂડાઈને બદલે પણ લલાઈ કરે અને અપક-

- ૧૬ નો પણુ ઉપકાર કરે તે ખરો સત્યુરૂપ જણવો
અડતીમાં ગર્વ ન કરે, પડતીમાં ખેદ ન કરે
અને શરણાગતનો કદી પણ ત્યાગ ન કરે, તેજ
મ્હોટો માણસ.
- ૨૦ સાંભળે કે ગ્રહણ કરે તેનેજ શિખામણુ આપ-
વી સારી; મૂર્ખને શિખામણુ દેવી તે સર્પને
દુધ પાવા બરાબર છે.
- ૨૧ બીજને ઠપકો આપો તેજ અવગુણુ પોતામાં
હાય તો, પ્રથમ પોતાનો અવગુણુ દુર કરવો
પછી બીજને કહેવું.
- ૨૨ ચોર, વ્યભિચારી, ધર્મદ્રોહી, માણસથી હમેશ
દુર રહેવું, તેમની સોબત પાપમાલીમાં ઉતાર-
નારી છે.
- ૨૩ અનેક યુધ્ધોમાં જીત મેળવનાર યોદ્ધા કરતાં
મનોરાજ્ય ઉપર જીત મેળવનાર મ્હોટો યોધ્ધો
ગણાય.
- ૨૪ શ્રીમંતો અને ત્યાગીઓને સંતોષ માં જે મુખ
મળી શકે, તે મુખ બીજ કોઈ પણ ચીજમાં
મળતું નથી,

હોહરા.

રામ નામકી લુંટ હે, લુંટ શકે તો લુંટ;
પીછેસે પસ્તાયગા, પ્રાણ બચગા છુટ.

સારે જીગકી સંપત્તી, શ્વાસાસમ નહી હોય;
સો શ્વાસા રઘુનાથ બીના, તુલસી વૃથા નવ ખોય.

સર્વ રતન હીએનવ મીલે, આયુષ લવકો શ્વાસ;
ઓ શ્વાસા સળ મુખને, કીયો વિષયમાં નાશ.

પરધન પથ્થર જાણીએ, પરત્વી માત સમાન;
ઈતના કરે હરી ના મીલે, તો તુલસીદાસ જમાન.

દયા ધરમકો મુલ હે, પાપ મુલ અભિમાન;
તુલસી દયા ન છોડીએ, જળ લગ ઘટમાં પ્રાણ.

પરમારથકે કારણે, સળ ધન ડાલે કોય;
મુરખ જાણે ગીર પડે, દીન દીન હુના હોય.

પુરાણકો પાર નહિ, વેદાન્તકો અંત નહિ;
વાણિ તો અપાર કહો, કહાં ચીત દીજીએ.

લાખનકી એક કહું, કરોડકી એક કહું;
સળહીમે સાર એક, રામ નામ લીજીએ.

શ્રી રામ નામ સત્ય છે.

